

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет мистецтв
Кафедра декоративно-прикладного мистецтва та дизайну

«Допущено до захисту»
В.о.завідувача кафедри
_____ А. Ємельова

Реєстраційний № _____
« ____ » _____ 20 ____ р.

« ____ » _____ 20 ____ р.

ПРОЄКТУВАННЯ ПЕРІОДИЧНОГО ДРУКОВАНОГО ВИДАННЯ

Кваліфікаційний проєкт студентки
групи Д-18

(шифр групи)

ступінь вищої освіти бакалавр

(бакалавр, спеціаліст, магістр)

спеціальності 022 Дизайн

(шифр і назва спеціальності)

Єршової Анастасії Сергіївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник к.пед.н., ст.викладач

Саприкіна Л. В.

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали)

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS _____ Кількість балів _____

Голова ЕК _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Члени ЕК _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

_____

(підпис)

_____

(прізвище, ініціали)

_____

(підпис)

_____

(прізвище, ініціали)

_____

(підпис)

_____

(прізвище, ініціали)

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Єршова Анастасія Сергіївна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ПРОЄКТУВАННЯ ДРУКОВАНОГО ВИДАННЯ.....	5
1.1 Історія виникнення друкованого видання.....	5
1.2 Журнал як один із видів друкованої продукції	6
1.3 Особливості сприйняття композиції, кольору, шрифту друкованої продукції.....	12
Висновки до розділу 1	14
РОЗДІЛ 2. ПРОЄКТУВАННЯ ЖУРНАЛУ «МІСТА-ГЕРОЇ УКРАЇНИ»	16
2.1 Ідейний задум журналу «Міста-Герої України»	16
2.2 Особливості проєктування та технічні засоби в розробці журналу «Міста-Герої України»	35
Висновки до розділу 2	36
ВИСНОВКИ	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	39
ДОДАТКИ	41
Додаток А	41
Додаток Б	44

ВСТУП

Актуальність дослідження. Нині різноманітні журнали та друковані видання захоплюють людей все частіше, захоплення людей бувають різноманітні від історичних журналів до коміксів.

Розробник журналу має створити продукцію яка зацікавить читача створити унікальний дизайн, колір, шрифт, обкладенку своєї продукції, цікаву за змістом та наповненням, знайти картинки або фото та додати до свого журналу розробити свій стиль.

Актуальність, наукова і практична значущість порушеної проблеми, недостатня її теоретична розробленість зумовили вибір теми кваліфікаційного проєкту: **«Проектування періодичного друкованого видання».**

Мета дослідження полягає у вивченні літератури, систематизації теоретичних ідей та узагальненні практичного досвіду з проблеми дослідження, проектування журналу «Міста-герої України».

Об'єкт дослідження – проектування друкованої продукції.

Предмет дослідження – проектування журналу як виду періодичного друкованого видання.

Відповідно до об'єкта, предмета, мети визначено такі **завдання дослідження:**

1. Розглянути історію виникнення друкованого видання;
2. Виокремити журнал як один із видів друкованої продукції;
3. Проаналізувати особливості сприйняття композиції, кольору, шрифту друкованої продукції;
4. Виокремити особливості проектування журналу;
5. Проаналізувати технічні засоби в розробці журналу «Міста-Герої України».

Практичне значення роботи полягає в тому, що вона може бути використана як методичний матеріал для підготовки проєкту з подібної теми.

У процесі дослідження використано комплекс взаємопов'язаних **методів**: загальнонаукові: аналіз, синтез, узагальнення, порівняння й систематизація; методика дизайну систем; метод вдосконалення проектного рішення задля розробки елементів друкованого видання.

Структура роботи. Робота складається із вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаної літератури та додатків. Обсяг основної частини роботи – 39 сторінок, кількість ілюстрацій в додатках – 18.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ПРОЄКТУВАННЯ ДРУКОВАНОГО ВИДАННЯ

1.1 Історія виникнення фірмового стилю

Глобальне розповсюдження механічного друку з рухливою літерою, що походить з Німеччини, почалося з винаходу механічного друкарського преса Йоганом Гутенбергом і закінчилося з прийняттям друку у всіх головних регіонах світу. Генеалогічно, друкарський прес Гутенберга – прототип всього сучасного друку з рухливою літерою, і практично всі друкарські технології можна віднести до єдиного джерела – пресу Гутенберга.

Очевидну роль по етапі виникнення друкованої продукції зіграла журналістика Німеччини – вона пройшла великий шлях від усної традиції розповсюдження новин, рукописних листків до перших друкованих видань.

У XVI ст. великого поширення набули листи-газети, оскільки для торговців були важливі економічні та політичні звістки з різних країн. Нерідко до них додавалися докладні записки, в яких містилися новини.

Прототипом журналу стала книга. Найперші книги писалися від руки. Вони виникли в давні часи. Археологи під час розкопок виявили останки стародавнього міста і глиняні плити-книги. У стародавній бібліотеці було близько десятка тисяч книг-табличок. Правда, виглядали перші бібліотеки не через те, що зараз. Там не було високих стелажів. Книги-плити розкладалися по плетених кошиках, до яких кріпилися глиняні ярлички з зазначенням, що за інформація зберігається тут. Були ще й книги-сувої з папірису.

Перша друкована книга виникла у середині XV століття, коли німець Йоганн Гутенберг винайшов металеві літери. Він покривав їх фарбою і з допомогою них набирив рядки, в результаті відбитка пресом виходив відбиток на папері.

Окремої уваги заслуговує історичний аспект книговидавництва в Україні. Перша друкована книга з'явилася у Львові в далекому 1574 році. Вона була видана Іваном Федоровим досить примітивним способом. Дерев'яні літери

склали в слова, слова - в рядки, а рядки – сторінки. Всі сторінки змащували фарбою, після чого майстер притискав до них по черзі білі аркуші. З них зшивав книги. Поступово дерев'яні літери-печатки стали металевими, потім з'явилися друкарські верстати, слідом за ними - друкарські машинки.

А ось найпершим журнальним виданням вважається французький «Journal de Savants» (Дод. А. рис. 1.1 Journal de Savants). Його перший номер побачив світ у Франції в 1665 році, а зміст складався з огляду книг з питань філософії, літератури, природознавчих наук, що були випущені в різних країнах Європи.

В 1665 році журнал з'явився в Англії, в 1668 р. – в Італії, в 1682 р. – у Німеччині, але в більшості країн журнали почали з'являтися у XVIII столітті.

Журнальна періодика просунулася далеко уперед в XIX столітті, особливо у 2-й половині, одночасно із загальним процесом розвитку капіталізму і буржуазної культури. Глибокі зміни зазнають методи та засоби журнальної пропаганди й інформації, стрімко ростуть тиражі журналів, знижується підписна ціна. До кінця XIX – початку XX століть склалися основні типи журналів, причому найбільший розвиток отримав ілюстрований журнал змішаного змісту, розрахований на найширші кола читачів.

Перший журнал в Україні видавався у Львові з січня по червень 1795 року. Це був ілюстрований літературно-науковий місячник польською мовою [17].

1.2 Журнал як один із видів друкованої продукції

Журнал походить до інформаційного виду друкованої продукції, який надає інформацію нарізну тему та допомагає дізнатися багато нового та цікавого.

Основними видами журналу є наукові, фахові, інформаційні.

Обкладинка у журналі дуже важлива її роль у журнальній продукції захищати блок від забруднення та руйнування, але не менш важлива якість

обкладинки рекламувати зміст журналу, яскравий вигляд має виділяти його серед інших журналів та привертати увагу читача. Більшість журналів максимально використовують першу сторінку обкладинки для популяризації видання: на ній розташовують великий логотип, спеціальний візуальний ряд, продуманий дизайнерами для поточного номера, а також анонси, що містять вказівки на теми матеріалів.

З цієї причини першу сторінку обкладинки під рекламу зазвичай не продають. Набагато важливіше через гарну обкладинку із зазначеними темами статей номеру залучити більше читачів до журналу, в першу чергу тих, хто купує видання нерегулярно. Зацікавити читача будь-якою рекламою на обкладинці мало імовірно, та деякі видавці у гонитві за прибутком продають першу сторінку обкладинки під рекламу, залишаючи над нею лише логотип журналу. Навряд чи такий підхід можна вважати етичним, і деякі рекламодавці на це не погоджуються, та й серйозні видання цього не пропонують.

Внутрішня частина журналу має складатися з цікаво поданої інформації, фотографій або картинок, може бути наявність реклами.

Має бути гарно оформлений щоб читачеві було приємно його читати, має бути грамотно підібраний шрифт та кольорова гамма, визначітись з оформленням картинок в тексті.

Ефективність журнального матеріалу багато в чому визначається вміло поданим заголовком, оскільки заголовок переконує читача ще до читання матеріалу. Багато читачів спочатку переглядають заголовки і лише після цього обирають статтю для читання.

Особливо сильне значення заголовков має, якщо він виноситься в анонс на обкладинку журналу. Читач може купити видання через те, що побачив візуально яскраво виражений заголовок статті, прочитав його та зацікавився змістом.

Чітка організація всередині журналу – запорука якісного видання. Ієрархічна система рубрикації журналу організує читання, попереджує читача про зміни у тексті, початок нової думки, змушує зробити паузу для розуміння

прочитаного, допомагає відшукати новий матеріал або його фрагмент. Чітке дотримання один раз прийнятого функціонального призначення і відповідного оформлення рубрикаційних одиниць стає виразником стилю журналу.

Але не лише заголовок сприяє розкриттю змісту матеріалу. Цілий комплекс елементів дає читачеві попереднє уявлення про текст з різних позицій. Такий комплекс отримав назву заголовкового комплексу (у літературі використовується також термін «система рубрикації»).

До заголовкового комплексу можна віднести компоненти, які розкривають зміст матеріалів і виконують функції заголовків: рубрика, заголовок, підзаголовок, шапка, лід, анонс, вріз, текстівка. Заголовок також може включати зображальні елементи. Привертають увагу до матеріалу не лише заголовок і підзаголовок, надзвичайно велику роль грають врізи та текстівки.

Склад заголовкових компонентів, їх композиція та дизайн визначаються форматом журналу і стилем оформлення, кількістю матеріалів на сторінці, кількістю й розміром зображальних та декоративних елементів. Контент журнального матеріалу, місце його розташування в номері та на сторінці, змістове навантаження заголовка визначають прийоми його оформлення. У заголовковому комплексі органічно зливаються змістова і графічна частини, відображаються особливості змісту видання і стилю його оформлення [5].

Існують різні види журналів такі як:

Комікс (Дод. А, рис. 1.2 Комікси) – це послідовна закінчена розповідь за допомогою поєднання зображення і тексту. Перші комікси «виростили» з європейської політичної карикатури, з якої комікс узяв багато чого – наприклад, бульбашки діалогів. У сучасному розумінні комікс з'явився у США в кінці XIX ст. і був спочатку суто розважальним жанром, за що і отримав власну назву «комікс», тобто, смішний, комічний.

Сюжети були прості, примітивні і як правило, комікси друкувались у низькоякісних журналах. Це зіпсувало репутацію коміксів на довгі роки, лише

відносно недавно комікс отримав визнання і респектабельніші назви, які б не дратували художників та авторів.

Комікс як жанр дотичний до трьох видів мистецтва – літератури, живопису та кіномистецтва. Найбільше схожості комікс має саме з кіно, що доводить величезну кількість кіноадаптацій саме коміксів, і дехто говорить вже про явище кінокоміксу. Сучасне становище коміксів значно посилилось, тож з'явилися нові назви.

1. Комікс – послідовність малюнків з короткими текстами (або без), що утворюють зв'язну розповідь.

2. Графічна новела (графічний роман) – велике за обсягом видання, роман у звичайному розумінні, у формі коміксу. Графічні романи видаються як правило окремими виданнями, готуються невеликими кількостями авторів – максимум троє. Автор-сценарист, художник, художник-колорист.

Назву запропонували європейські художники, які у коміксах не бачили нічого комічного або смішного, зате чудово розуміли мистецький потенціал коміксу. У Франції та Бельгії комікс офіційно визнано дев'ятим видом мистецтва і підтримується державою. Для ще більшої респектабельності у англomовному світі іноді застосовується сполучення «послідовне мистецтво».

3. Манга (Дод. А, рис. 1.3 Манга) – японський різновид коміксу, який був запозичений японцями під час американської окупації, швидко асимільований та обріс цілою купою жанрових різновидів, традицій та значень. Назва дослівно перекладається як «Веселі картинки» і походить від однойменних альбомів карикатур та замальовок легендарного художника 19-го століття Касуціки Хокуся.

Багатосерійні журнали (Дод. А, рис. 1.4 Журнали)

Журнал (зазвичай друкований), яке виходить протягом певного часу, має спільну назву, однотипне оформлення, дату чи нумерацію випусків.

Одиничні видання журналів

Журнал який виходить один раз з індивідуальною назвою, дизайном, не виходять нові журнали періодично, виходять лише один раз, зміст може бути різним як науковим так і історичним в нього подовження не буде

Використання кольорової гамми в журналі наприклад жовтий або жовтогарячий кольори для журналів про подорожі та екстремальні види спорту. Червоний колір додає сучасний дотик до старомодної чорно-білої фотографії, доречним буде у модних журналах.

Але можна використовувати різні кольори головне щоб їх було не забагато, експериментувати з кольорами і підбирати під стиль журналу.

Одним з найважливіших елементів оформлення друкованих видань є шрифт – графічна форма знаків алфавітного листа. За допомогою шрифту читач знайомиться із змістом видань. Від використання того або іншого шрифту залежать легкість для читання, якість художнього оздоблення і поліграфічного виконання видань.

Одним з найважливіших елементів оформлення друкованих видань є шрифт – графічна форма знаків алфавітного листа. За допомогою шрифту читач знайомиться із змістом видань. Від використання того або іншого шрифту залежать легкість для читання, якість художнього оздоблення і поліграфічного виконання видань.

Шрифт формує графічне обличчя видань. Застосовуючи той або інший шрифт, оформлювачі газет і журналів керують увагою читача, диференціюють текст, дозволяючи легко відшукати той матеріал, з яким необхідно познайомитися в першу чергу. У зв'язку з цим вивчення особливостей шрифтового оформлення газет і журналів, специфіки шрифтів і практики їх застосування має особливе значення [26].

Малюнок сучасних шрифтів, використовуваних газетою і журналом, складався поступово, в процесі багатовікового розвитку писемності і друкарської справи.

Сучасні друкарські шрифти беруть свій початок від рукописних шрифтів, що використалися з XI по XVII ст.

Для того, щоб шрифт у журналі відповідав своєму призначенню, він повинен відповідати ряду вимог, найважливішою з яких є легкість для читання. Він повинен також відповідати виробничо-технічним умовам і бути економічним, убористим. У зв'язку з цим, на відміну від книги, головні естетичні вимоги до оформлення журналу залежно від їх типу пред'являються не стільки до малюнка шрифту, скільки до його легкості для читання, до єдності оформлення, що створює журналу певну зовнішність відповідно до їх призначення.

Естетичні, художні якості шрифту додають зовнішній формі журналу витонченість, красу, легкість для читання, а економічність – високу місткість друкарського аркуша. Кожен малюнок шрифту має свою графічну зовнішність, яка впливає на художній образ друкарської продукції. Ось чому малюнок шрифту стилістично повинен бути пов'язаний з іншими графічними елементами видання (ілюстраціями, орнаментом, малюнком лінійок).

Легкість для читання – це висока якість сприйняття при читанні тексту, набраного тим або іншим шрифтом. Малюнок шрифту, його розмір, співвідношення висоти і ширини літери, контраст, особливості засічок, загальна простота або складність малюнка літери – все це так чи інакше впливає на легкість для читання. При цьому необхідно відзначити, що вимоги до легкості для читання різні залежно від віку і кваліфікації читача.

Легкість для читання різних кеглів шрифту певної гарнітури залежить від кваліфікації читача, а також від довжини рядка набору і характеру читання. Найбільш легкий для читання кегль при читанні суцільного тексту кваліфікованим читачем – 10-й. Цілком легкі для читання при короткому рядку набору кеглі 8 і 9 Times New Roman, саме ці шрифти використовуються для набору тексту журналів. Необхідно відзначити при цьому, що шрифт кегля 6 також може бути легким для читання за певних умов – вибіркоче читання, набір невеликих за об'ємом матеріалів на вузьку колонку.

Багатогарнітурна строкатість, як доведено психофізіологічними дослідженнями, знижує легкість для читання журналів і часто порушує

композиційну цілісність смуг. Останнім часом все більше журналів переходять на одностричурний або малостричурний стилі оформлення текстових матеріалів, що приводить до системного, впорядкованого сприйняття їх читацькою аудиторією. Оформлювачі журналів, що використовують в текстах одну шрифтову стричурну, широко застосовують різноманітні композиційно-графічні прийоми і акценти для управління читацькою увагою.

Ряд журналів використовує для набору тексту три-чотири стричурни. Проте в різних виданнях цей багостричурний стиль має свої відтінки. Деякі журнали мають дві основні, в рівній мірі використовувані стричурни, і одну-дві додаткові.

Для багатьох журнальних видань характерна тенденція систематизувати (більшою чи меншою мірою) використання тієї або іншої стричурни, закріплювати шрифт певного малюнка за конкретною рубрикою, тематичним напрямом.

Найчіткіше в журналах відпрацьована система застосування текстових шрифтів. Вузька спеціалізація деяких видань і строга побудова за розділами, що супроводжуються рубриками, полегшує це завдання. Складніше систематизувати використання шрифтів в універсальному журналі.

Тип журналу, його своєрідність пред'являють певні вимоги перш за все до текстових шрифтів. Наприклад, науково-популярні, масові ілюстровані журнали використовують в основному шрифти кегля 8 нейтрального малюнка, в дитячих же журналах застосовується шрифт кегля 12, 16 простої будови літер і знаків [31].

1.3 Особливості сприйняття композиції, кольору, шрифту друкованої продукції

Композиція друкованого видання завжди була та залишається однією з найважливіших практичних та теоретичних проблем. Але висловлювання та

думки з даного питання досить розрізняються. Композиція - склад, поєднання частин, приведення їх до порядку; властивість, яку має будь-який предмет, створений природою або людиною. Тобто композиція є виразником структурно-гармонічної цілісності складових частин твору та одночасно засобом організації, побудови цієї цілісності.

У журналі основою композиційної цілісності є колористика, оскільки колір - це основа видання, від нього залежить успішність журналу. Рубрики у ньому різного кольору, але вони не різко переходять від одного до іншого, а ніби "переливаються" з одного тону в інший (це є так званий нюанс), забезпечуючи м'яке, неагресивне сприйняття. Водночас у виданні містяться контрастні фотографії, наприклад, весняна квітка, що проросла на шорсткій поверхні масивного старого пенька, покритого злежалим снігом – це мимовільно привертає увагу. Групування елементів у композиції вимагає дотримання певного порядку - структури композиції. У журналі немає нічого зайвого, для того, щоб посилити його естетичну виразність і не розсіювати увагу людини. Інформація у журналі об'єднується в розділи по дві-три взаємопов'язаних теми, вони перетікають одна в одну, таким чином складається враження цілісності тексту. За допомогою тем у розділах людина не втомлюється від одноманітної інформації та відвертатися на яскравий заголовок наступної теми, яка продовжує думку минулої.

Читач ніколи не звертає увагу на системи композиційної побудови видання, а сприймає лише сюжетний зміст. Тому дизайнер, художній редактор свідомо оперує структурними елементами видання, використовує ті чи інші художні засоби, бере за основу певну композиційну модель, обирає умовні схеми побудови, що називають модульною сіткою. Під час роботи над журналом, я користувалася властивостями композиції. Завдяки настільки уніфікованим властивостям, набагато легше уявити, яким саме має бути майбутнє видання та з чого починати його виконання. Тобто, для початку роботи потрібен «кістяк», куди вкладати матеріал. Конструкція журналу має гармонійно поєднуватися з текстом і складати єдине ціле.

Композиція видання виникає на основі архітекtonіки літературного змісту, тому архітекtonічність друкованого видання залежить від точності композиційного відбивання та гармонійного підпорядкування частин у цілому. Найточніше архітекtonіка видання зображений у системі рубрик, заголовків. Правильно оформлене відношення рубрикаційних частин є однією з основних вимог композиції - підпорядкування. Найбільшою проблемою та складністю у створенні видання є підпорядкованість, оскільки, потрібно уважно стежити за нюансами, за здавалося б, деталями. Інколи, доводиться відмовлятися від елементів декорування, щоб не порушити архітекtonіку всього видання. Дуже часто на розробку видавничої одиниці одних лише знань та навичок мало, потрібен хист та вміння креативно мислити.

Головне завдання сучасного видавничого процесу полягає не в традиційному оформленні видання, а інтенсивній комплексній розробці його функціональної форми. Видання розглядається як впорядкований механізм, що складається з взаємопов'язаних елементів, що діють як єдине ціле [19].

Висновки до розділу 1

Склад друкованого видання був і залишається одним із найважливіших практичних і теоретичних питань. Завдання організації портфоліо не відходять на другий план, а розширюються разом із завданнями побудови, навіть якщо використовуються затверджені макети. Елементи видання щоразу формуються індивідуально, залежно від структури текстового матеріалу, його структури, матеріальної структури видання.

Основними для композиції видань є зв'язки (змістові, архітектурні, функціональні, композиційні, конструктивні). Не варто забувати і про творчість, яка лежить в основі цього виду роботи. Читачі повинні бачити видання в цілому, тому слід думати про концепцію всього видання, а не його частин. Усім відомо, що якісні ілюстрації можуть спонукати потенційних

читачів купувати видання, але для того, щоб перетворити аудиторію на постійних читачів, статті мають бути однакової якості.

Появу журнальної продукції можна простежити від першої друкованої книги, а незабаром з'явилися перші друковані видання газет, журналів тощо.

Оформлення журналу займає багато часу і вимагає детальної розробки, визначення теми журналу, дизайну обкладинки та самого журналу, визначення кольорів, які приваблюють читачів і виділяються серед інших журналів, вибору шрифтів, які легко читаються.

Існують різні типи журналів, наприклад комікси, які виглядають як зображення розмов у хмарах або виглядають як текстові поля.

РОЗДІЛ 2. ПРОЄКТУВАННЯ ЖУРНАЛУ «МІСТА-ГЕРОЇ УКРАЇНИ»

2.1 Ідейний задум журналу «МІСТА-ГЕРОЇ УКРАЇНИ»

Ідея для створення журналу «Міста-герої України» виникла не випадково. У зв'язку з ситуацією в Україні постало питання створити пам'ятний журнал та продемонструвати нагальні проблеми та увіковічити пам'ять про наші героїчні та дуже гарні міста. Буде інформація про міста, чим славляться, та архітектурні місця. Проінформувати людей про такі чудові міста як в Україні, розказати про культуру кожного міста, показати що ми чудова країна.

Київ

Місто Київ столиця України розташований на річці Дніпро. Місто славиться пам'ятками релігійної архітектури та історичними музеями.

Києво-Печерська лавра заснована у XI столітті це монастир який дуже відомий не тільки у нас в країні, на його території розташована декілька церкви з золотими куполами, Києво-Печерська лавра відома своїми підземними ходами які ведуть до усипальниці православних монахів.

Одна з легенд заснування Києва, Полянський князь Кий разом зі своїми братами Хоривом, Щеком та сестрою Либіддю засновують на дніпровських пагорбах місто. І названо його Києвом – на честь старшого з братів. Свій день Київ святкує в кінці травня. В цьому році місту, згідно з загальноприйнятою версією, виповнюється 1538 років.

Загальна площі Києва складає 839 кілометрів у квадраті.

Популярні площі Києва: Майдан Незалежності, Софійська площа, Либідська площа, Троїцька площа, Спортивна площа та багато інших популярних площ.

Одеса

Одеса колоритне портове місто на чорному морі. Це місто знамените своїми пляжами та архітектурою XIX століття, наприклад будівлею Одеського театру опери та балету.

Вздовж узбережжя розташований Приморський бульвар. Тут можна помилуватися узбережними пам'ятниками та особняками.

Площа Одеси 162.4 кілометри у квадраті, дата заснування міста 2 вересня 1794 року.

Що варто побачити якщо ви опинились в Одесі Потьомкінські сходи

- Національний театр опери та балету
- Дерибасівська
- Міський сад
- Ринок «Привоз»
- Міський ринок їжі
- Пам'ятник Дарту Вейдеру
- Пам'ятник апельсину

Харків (дод. Б, Рис. 2.3 Харків)

У ранньому середньовіччі на території Харківської області мешкали кочові племена: алани, хозари, печеніги, половці. Деякі історики вважають, що половецька столиця Шарукань є етимологічним джерелом назви міста Харкова. За одними даними, назва міста походить від річки Харків, за іншими – від легендарного козака Харька.

Згідно з «Топографічним описом Харківського намісництва» (1785) відповіддю на восьме запитання анкети «Якщо можна впоратися про його місто на початку, ким, коли і на який випадок побудований, і якими людьми спершу була заселена» є наступні слова (дослівно): «За справді невідомо, але чи повірити чутці, то на цьому місці завів собі хутір хтось із заможних малоросіян, але хто він був такий, звідки і коли, про те відомостей немає, іменем Харитон, а за просторіччям Харько, від якого нібито це місто і річка звання своє отримали». Але в наступному «Описі...», 1787 року, немає ніякого Харка, написано коротко і ясно: «Побудований за царювання царя Олексія Михайловича 1653 року».

У друкованому «Топографічному описі Харківського намісництва з історичним повідомленням...» 1788 року видання сказано, що місто отримало свою назву по річці: «Губернське місто Харків, привілейоване, називається по річці Харкову, при якій воно розташоване».

Перша відома історикам писемна згадка про місто Харків відноситься до 1656 року. 28 березня цього року чугуївський воєвода Сухотін отримав царську грамоту на будівництво на Харківському городищі укріплень. Офіційною ж датою заснування міста вважають 1654 рік. Площа: 350 км²

Харків – друге за чисельністю населення місто України, важливий промисловий та науковий центр країни, центр Харківської області, Харківського району та Харківської міської громади. Місто-герой України.

24 лютого Державна прикордонна служба України повідомила, що війська Росії атакували державний кордон, у тому числі в межах Харківської області, із застосуванням важкої техніки, артилерії та стрілецької зброї. Російські війська спробували фронтальну атаку по Харкову з північного заходу. На ключових дорогах із Росії до Харкова відбуваються важкі бої. Українським силам вдається знищувати російські танки американськими протитанковими комплексами Javelin. О 12:00 частини 1-ї гвардійської танкової армії РФ увійшли на околиці Харкова. Військам РФ не вдалося увійти до міста.

28 лютого Росіяни використали для удару по Харкову винищувач-бомбардувальник Су-34, а також невідомо обстрілювали місто ствольною артилерією та реактивними системами залпового вогню (РСЗВ). Ці обстріли були інтенсивнішими за попередні і спрямовані на густонаселені місцевості, насамперед Салтівку, 6-й мікрорайон. При цьому російські війська використовували РСЗВ «Смерч» з касетними боеприпасами. Обстріл викликали не менше 24 пожеж та загибель не менше 11 мирних жителів]. Станом на 28 лютого від обстрілу постраждали 87 будинків Харкова.

2 березня Російська авіація інтенсивно завдавала ударів по Харкову. Було зруйновано, зокрема, будівлі обласного управління поліції (одну з

найбільших будівель сталінської епохи у Харкові) та будівлю економічного факультету ХНУ (колишній Будинок Наркомпраці). Був пошкоджений серед інших будівель Успенський собор, де ховалися місцеві жителі. Крім того, російські війська продовжили цілеспрямоване знищення цивільної інфраструктури артилерією, реактивними системами залпового вогню та ракетами «Калібр», що призвело до численних жертв серед мирного населення. Наземні війська поновили фронтальні атаки. Станом на 18:00, згідно з повідомленням місцевої влади, відбито атаку на Військово-медичний клінічний центр Північного регіону.

10 березня за даними Держатомрегулювання України, внаслідок бомбардувань було знеструмлено дослідницьку ядерну установку «Джерело нейтронів» у Харківському фізико-технічному інституті. Є й поверхневі ушкодження будівлі. З 24 лютого установку було переведено в глибокий підкритичний стан. 26 березня будівля установки була пошкоджена обстрілом. За даними на 28 березня, постраждали будівля дослідницького центру, теплоізоляція та зал для проведення експериментів, але ядерні матеріали залишилися недоторканими. Вибухова хвиля від ракети зашкодила Харківській хоральній синагозі.

Вранці 14 березня ракетно-бомбовий удар по центру Харкова зруйнував прибутковий будинок Масловського – чотириповерховий житловий будинок на вулиці Свободи, пам'ятник архітектури 1911 року. Внаслідок удару загинули як мінімум двоє людей.

17 березня Пожежа після обстрілу Барабашово Російськими військами обстріляли ринок Барабашово, найбільший у Східній Європі. У кількох місцях ринку почалися пожежі, які поширилися на довколишні будинки; вогонь охопив близько 7 га. Під час гасіння пожежі ринок обстріляли повторно, вбивши одного пожежника та поранивши ще одного співробітника ДСНС. У місті Мерефа поблизу Харкова ракетним обстрілом було зруйновано школу та будинок культури. 21 особа загинула, 25 поранено.

22 березня За словами голови обласної військової адміністрації Олега Синегубова, у ніч на 22 березня було зафіксовано 84 обстріли, від яких постраждали райони Салтівки, Данилівки, Холодної Гори та район ХТЗ.

23 березня Глава Харкова Ігор Терехов повідомив, що станом на 23 березня у місті зруйновано 1143 об'єкти інфраструктури, з яких 998 – житлові будинки.

26 березня Російським обстрілом було пошкоджено меморіал жертвам нацизму у Дробицькому Яру під Харковом.

29 березня Будинок на Північній Салтівці після обстрілу 31 березня Human Rights Watch повідомила про використання Росією в Харківській області протипіхотних мін ПОМ-3, заборонених Оттавським договором (не підписаним Росією). За даними Генштабу ЗСУ, під Харковом загинув командир російської 200-ї окремої мотострілецької бригади Денис Курило.

4 травня У Харкові знизилася інтенсивність обстрілу. Так, 4 травня було здійснено лише один обстріл, через який згоріло п'ять автомобілів. Про це розповів в українському телеєфірі мер Харкова Ігор Терехов.

8 травня Стало відомо про те, що російські частини залишили низку населених пунктів на північ від Харкова. . Telegram-канал «Антифашист» повідомляє, що то за ці селища велися бої, за результатом яких вони були залишені.

14 травня ISW повідомляє, що: «Таким чином Україна, схоже, виграла битву за Харків». Мер Харкова сказав Бі-бі-сі: "За останні п'ять днів у місті не було обстрілів. Була лише одна спроба з боку росіян завдати ракетного удару по місту в районі харківського аеропорту, але ракета була ліквідована ППО України", - йдеться у повідомленні.

Чернігів (Дод. Б, Рис. 2.4 Чернігів)

Точна дата зміни назви міста із Сирим на Чернігів, історикам поки що не відома. Та й теперішнє ім'я нашого міста пов'язане з декількома легендами. Найпоширеніша з них, яку маленьким чернігівцям розповідають ще в школі на уроках історії, розповідає про те, що на місці сучасного міста в давнину

шумів дрімучий ліс, який називали Чорний гай. Згодом злиття двох цих слів одно дало назву Чернігів. Багато краєзнавців наполягають на тому, що місто названо на ім'я якогось Чернеги, яке проживало на цьому місці на березі Десни в давнину. Є на цю тему і популярна легенда для туристів, в якій йдеться про те, що давним-давно містом володів князь Чорний, який дав Чернігову своє ім'я.

У тих далеких повіках втрачається і таємниця назви міста. Напевно, вже ніколи не розгадати назви Сірим, згаданого Птолемеєм. Під назвою Черник він згадується в арабсько-перських джерелах на рубежі 9-10 століть. Трохи згодом римський імператор і письменник Костянтин Багрянородний називає його Дзернігоги. У російських літописах зустрічаються варіанти Шернігів, Чернігів.

Вперше місто згадується у «Повісті минулих літ» під 907 роком, коли київський князь Олег після успішного походу на Візантію зобов'язав греків платити данину найбільшим містам Русі. Чернігів у договорі було згадано другим після Києва. Заснований кінець VII століття, за іншими даними - IX століття. Місто з X століття Площа 79 км².

З 24 лютого, з дня нападу Росії на Україну, Чернігів постійно обстрілюють та бомбардують. Російські військові б'ють по житлових масивах міста. 24 лютого до середини дня навколо Чернігова не відбувалося масштабних військових зіткнень, бойові дії мали осередковий характер. Невеликі підрозділи російських військ кілька разів намагалися заходити до передмість, але, зустрівши опір, утрималися від подальших спроб просунутися у бік міста. Після перших бойових зіткнень, вони, в основному, попрямували у бік Києва, залишивши на околицях Чернігова заслони.

25 лютого будівля Управління СБУ у Чернігівській області (Будинок окружного суду) була пошкоджена внаслідок авіаудару.

1 березня голова Чернігівської обласної державної адміністрації В. А. Чаус заявив, що всі виїзди із міста заміновані.

2 березня міський голова В. А. Атрошенко заявив, що наступ на місто Чернігів ведеться за трьома напрямками «Михайло-Коцюбинське, Халявін – ЗАЗ, Толстолес – Епіцентр».

4 березня вранці Глава Чернігівської обласної державної адміністрації В. А. Чаус заявив, що російські військові стоять за населеними пунктами (прим. у Чернігівському районі), і при виході з них, організовуючись у колони, ЗСУ атакує позиції російських військових, «ворог зазнає втрат».

5 березня близько 12:40 біля Масанів було збито літак збройних сил РФ Су-34. Один пілот загинув, другий взято в полон ЗСУ. За даними ДСНС України, на місці падіння літака виявлено 3 авіаційні бомби ФАБ-500 (пізніше Conflict Intelligence Team визначила їх як осколково-фугасно-запальні авіабомби ОФЗАБ-500, відзначивши, що бомбардування).

8 березня триває обстріл міста російськими військовими. З обложеного міста продовжують виїжджати городяни окремими групами автомобілів, повідомив голова ОДА В. А. Чаус.

Вночі 10 березня Владислав Артошенко повідомив, що місто залишається без газопостачання, оскільки було перебито магістраль, також місто знаходиться в автономному режимі електропостачання, оскільки відрізано від всеукраїнської мережі, низка адрес залишилася без водопостачання, ведуться роботи з відновлення критичної інфраструктури. Є проблеми зі стільниковим зв'язком (зокрема lifecell) та мобільним інтернетом.

У ніч із 22 на 23 березня внаслідок авіаудару російських військ було зруйновано автомобільний міст через Десну. Міст використовувався для евакуації городян та доставки гуманітарних грузів.

У свою чергу, начальник Національного центру управління оборони РФ генерал-полковник Михайло Мізінцев заявив: «у Чернігові за розпорядженням голови міста та керівника обласної військової адміністрації підірвано автомобільний міст..., щоб припинити будь-які спроби місцевого населення покинути місто».

До 3 квітня українськими військами було взято контроль за південним Козелецьким напрямком від міста Чернігова: села Іванівка, Ягідне, Лукашівка, Количівка, Шестовиця.

Маріуполь (Дод. Б, Рис. 2.5 Маріуполь)

До 1734 - Адамаха (Домаха). Жданов до 1948 року – Маріуполь заснований запорізькими козаками на початку 16 століття як фортеця Кальміус (від річки Кальміус). У 1778 році перейменований на Павловськ. У 1780 році за клопотанням грецьких переселенців перейменований на Маріуполь (Маріанополь).

Маріуполь – місто в Донецькій області України, найбільше місто на березі Азовського моря в гирлі річок Кальміус і Кальчик. Заснований XVI століття (1778) Площа 244 км².

25 лютого Вранці російські війська наблизилися до Маріуполя з північного сходу. Мер Маріуполя Вадим Бойченко заявив, що до другої половини дня українські військові знищили 22 російські танки, що наступали із села Павлопіль. Згідно з інформацією російських джерел, о 19:00 Маріуполь обстріляли з реактивних систем залпового вогню.

26 лютого Російським військам, що настає з північного сходу, поки що не вдалося вийти на околиці Маріуполя. Вранці у ДНР заявили про захоплення Павлополя та Харчовки. О 15:00 російська авіація завдала удару по передмісті Маріуполя. Вночі російська артилерія була передислокована з Мелітополя до Маріуполя.

27 лютого Російські наземні війська, що прибули з Криму через захоплений Бердянськ, оточили Маріуполь із заходу та розпочали штурм. Джерела в американській розвідці повідомили, що на захід від міста висадилися 2000 російських морських піхотинців, що, ймовірно, стало першим застосуванням російськими військами морської піхоти на півдні України з початку вторгнення.

28 лютого Із західного боку російські війська продовжують накопичення сил у Бердянську, не роблячи спроб великого штурму. Зі сходу війська були

підкріплені РСЗВ, термобаричної артилерії та ПТРК. Повідомляється про захоплення силами ДНР Гранітного.

1 березня Російські сили заявили про повне оточення міста, проте Інститут вивчення війни (ISW) не зміг незалежно підтвердити це твердження і передбачає, що це маловероятно. Генеральний штаб України повідомляє, що частини 8-ї гвардійської загальновійськової армії та сили ДНР безуспішно намагалися штурмувати Маріуполь. Навколо міста відбуваються тяжкі бої.

2 березня Російські війська оточили Маріуполь. Генштаб України заперечує оточення і заявляє, що російським військам не вдалося блокувати місто. Заступник міського голови Маріуполя Сергій Орлов в інтерв'ю BBC повідомив, що внаслідок 15-годинного бомбардування російськими військами місто «близьке до гуманітарної катастрофи». Орлов заявив, що російським військам вдалося наблизитися до міста на кілька кілометрів у всіх напрямках, а цілями їх атак навмисно є об'єкти критичної цивільної інфраструктури, що, за оцінкою ISW, відповідає моделі ведення бойових дій, що застосовувалася росіянами в Сирії.

17 березня Генштаб України стверджує, що російські війська «проводять повне знищення громадянської інфраструктури, житла та засобів для існування».

18 березня Російські сили захопили адміністративні будинки на східному березі Маріуполя. За свідченнями, чеченські сили Російської гвардії діють на околиці міста. З північного боку міста великі наступальні операції велися. Володимир Зеленський повідомив, що із міста вивели загалом 35 тисяч людей, а в ході розбору руїн драмтеатру врятовано близько 130 осіб – рятувальні роботи продовжуються.

28 березня Генштаб України підтвердив, що російські сили на південь просунулися, але стверджують, що противник зазнає важких втрат. ISW неспроможна підтвердити будь-які конкретні успіхи російської сторони. Згідно з офіційним релізом військової розвідки Великобританії, центр Маріуполя залишається під контролем українських сил. Ірина Верещук

заявила, що українська сторона з метою безпеки не відкриватиме гуманітарні коридори для евакуації цивільних. Міський голова Маріуполя Вадим Бойченко закликав до повної евакуації населення міста, визнавши, що місто зіткнулося з окупацією.

29 березня На тлі інтенсивних боїв у місті влада ДНР заявляє про значні успіхи, а Генштаб України – про продовження злагодженої оборони українськими військовими. Жозеп Боррель заявив, що представництво Консультативної місії ЄС в Україні зазнало обстрілу з боку ЗС Росії, постраждалих немає.

19 травня За інформацією російської сторони, з 16 травня в полон здалося 1730 українських військовослужбовців, які обороняли територію заводу «Азовсталь». 80 з яких – тяжко поранені. Їх доправили до лікарні у Новоазовську. Не менше 89 українських військовослужбовців уклали у СІЗО-2 Таганрога [20]. Міжнародний комітет Червоного Хреста у своєму офіційному повідомленні назвав військовослужбовців, яких вивозять із території «Азовсталі» військовополоненими.

20 травня Міністр оборони Сергій Шойгу заявив, що на території Азовсталь склали зброю 1908 українських військовослужбовців. Крім них, з території заводу було вивезено 177 цивільних осіб, серед яких 87 жінок та 47 дітей. Міноборони Великобританії також заявило про близько 1700 військовослужбовців, які здалися в полон. Командир полку «Азов» Денис Прокопенко у своєму зверненні повідомив про наказ вищого військового керівництва зберегти життя військовослужбовців та припинити оборону Маріуполя.

Херсон (Дод. Б, Рис. 2.6 Херсон)

Зміцнившись політично та економічно, російська держава посилила боротьбу за вихід до Чорного моря. У 1737 році, в розпал російсько-турецької війни, в гирлі Дніпра було засноване перше російське укріплення Олександр-Шанц, покликане захищати південні кордони Російської імперії. Але минуло ще кілька десятиліть, як Російська імперія тут повністю утвердилася. Лише в

1774 році Російська імперія завдала Османській імперії нищівного удару і за умовами Кючук-Кайнарджійського світу отримала вихід до Чорного моря.

18 червня 1778 року Катериною II було підписано указ про заснування фортеці та верфі і вже 19 жовтня 1778 року було закладено фортецю, верф та місто, що отримало назву Херсон, на честь давньогрецької колонії Херсонеса. Засновником міста був Г. А. Потьомкін - лідер імператриці Катерини II. У 1779 були забиті перші палі майбутнього порту.

Херсону судилося стати колискою і першою базою Чорноморського флоту, економічним і політичним центром краю, названого Новоросією. Площа 145 км.

Вторгнення Росії в Україну розпочалося вранці 24 лютого 2022 року. Армійські частини за підтримки повітря увійшли з території Криму в Херсонську область і, майже не зустрічаючи опору, просунулися на 100 км на північ і північний захід. Під час Херсонського наступу загинув Герой України – бойовий інженер Віталій Скакун, який, як повідомляється, пожертвував собою, щоб обрушити Генічеський міст та уповільнити просування російської армії.

25 лютого російськими військами було зайнято місто Нова Каховка та Антонівський міст під Херсоном.

У ніч із 28 лютого на 1 березня російські війська повністю взяли Херсон у кільце, були зайняті навколишні села та аеродром Чернобаївка. Згодом російські військові зайшли до міста, практично не зустрічаючи особливого опору. Винятком є сутичка у Бузковому парку з місцевими загонами територіальної оборони, які були озброєні лише коктейлями Молотова. Вони влаштували засідку, хотіли закидати російську техніку пляшками, але розстріляли з великокаліберних кулеметів. Повідомляється про різну кількість загиблих. Мер Херсона Колихаєв повідомив про 38 загиблих, пізніше журналістка «Нової газети» розповіла про загибель щонайменше п'ятдесяти активістів.

2 березня міністерство оборони РФ заявило про взяття міста під повний контроль. Увечері міський голова Ігор Колихаєв зустрівся з командувачем російських військ та обговорив створення у місті військової адміністрації. Згідно з досягнутою домовленістю, на будівлі адміністрації залишається український прапор.

Гостомель (Дод. Б, Рис. 2.7 Гостомель)

Гостомель – селище міського типу Київської області, підпорядковане Ірпінській міськраді. Знаходиться на нар. Ірпінь (притока Дніпра), за 8 км від залізничного. ст. Буча та за 12 км від Києва. Має автобусне сполучення з містами Київ, Ірпінь та смт Димер. Пл. 15,65 км², заснований 1494 року.

Існує 2 версії за походженням назви совр. с-ща: від імені відваж. захисника Госта, який загинув у бою із завойовниками, або власника земель князя Гостома. Вперше згадується під 1494 в грамоті литів. князя Олександра, яким він дарував ще князю І. Дашкевичу-Глинському.

Першим проявом війни у Гостомелі став удар крилатої ракети біля житлового будинку 24 лютого о 7-й годині ранку. Крім того, над Дніпром було помічено російські вертольоти, що летять у бік Гостомелю. Росія заявляла, що відправляла на завдання 200 гелікоптерів, українські офіційні особи та військові повідомляють про близько 30 або більше гелікоптерів. За словами українських військових та МВС, 3 вертольоти були збиті. Після цього, за даними української розвідки, Росія планувала відправити туди із білоруської території 18 транспортних літаків Іл-76. Проте внаслідок боїв, що почалися, ці літаки приземлятися в Гостомелі не стали.

Міноборони України повідомило, що Су-27 ВПС України після відновлення часткового контролю повітряного простору над Київською областю зміг збити ВС РФ, що прямував в аеропорт Антонов Іл-76, з десантниками на борту. Міністерство оборони Росії ніяк не коментувало цю заяву.

27 лютого українська влада і концерн «Укроборонпром» офіційно заявили про втрату літака Ан-225 «Мрія», що базувався в аеропорту. За

словами російської сторони, літак було знищено внаслідок артилерійського обстрілу аеропорту з боку ЗСУ. За словами українських військових та мера Бучі, літак був уражений російським обстрілом на початку бойових дій.

Станом на 4 березня аеропорт, згідно з репортажем з місця подій кореспондента російського «Першого каналу», перебував під контролем Росії.

31 березня, після провалу наступу на Київ, відмови від його захоплення та у зв'язку з переміщенням сил на схід України російські війська вийшли з Гостомелю.

Волнаха (Дод. Б, Рис. 2.8 Волнаха)

Колишня назва ждп Волноваха. Назва Волноваха місто отримало від річки Мокра Волноваха, яка бере свій початок від локомотивного депо міста. Хвиля була заселена вже в епоху бронзи, про що свідчать археологічні розкопки стародавнього поселення в південно-східній частині міста та поховання в кам'яній гробниці. Знайдена кам'яна статуя говорить про перебування в цій місцевості кочівників.

Заснований 1881. Днем народження Волновахи став 1881, коли через станцію пройшов перший залізничний склад Оленівка – Маріуполь. Надалі, Волноваха злилася із селом Платонівка, заснованим у 1842 році та селом Карлівкою, заснованому у 1845 році, які були заселені переселенцями з Київської, Харківської, Чернігівської та Полтавської губерній. Площа 21 км².

Бої за Волноваху – бойові дії у місті Волноваха Донецької області України та на прилеглих територіях між збройними силами ДНР та Росії з одного боку, та Збройними силами України з іншого. Бої за Волноваху відбувалися з 27 лютого по 11 березня 2022 року та завершилися встановленням повного контролю над містом з боку сил РФ та ДНР.

6 березня, за указом президента України Володимира Зеленського Волноваха, отримала звання міста-героя України.

За даними звіту Верхового комісара ООН з прав людини Мішель Бачелет від 3 березня, Волноваха на той момент була практично повністю зруйнована, уцілілі жителі переховувалися у підвалах.

До 9 березня у Маріуполі та Волновасі сформувався «котел» з великим угрупованням українських військ у них, що становить до вторгнення основу сил на луганському напрямку.

11 березня Міноборони РФ заявило, що війська ДНР взяли під контроль Волноваху. За даними CNN, до міста також увійшли російські війська.

Буча (Дод. Б, Рис. 2.9 Буча)

Буча – місто в Київській області України, адміністративний центр Бучанського району, утворює Бучанську міську громаду. Раніше Буча була селищем міського типу і підкорялася Ірпінській міській раді міста Ірпінь.

Буча – до 2007 року, одне з найбільших селищ України. Воно знаходиться між невеликими річками Бучанкою та Рокачем, за 30 км на захід від Києва.

Територія Бучанської міської ради – 2657 га.

Вперше у писемних джерелах Буча згадується у 1630 році як село Яблунька, що розташувалося на лівому березі річки Буча. Належала вона польському шляхтичу Ю. Лясоті, який отримав ці землі від графа Потоцька за героїзм на військовій службі. Саме селище виникло як півстанок Буча при будівництві Києво-Ковельської залізниці у 1898 році і швидко будувалося, завдяки мальовничій місцевості навколо.

25 лютого 2022 року, за повідомленням «УНІАН», у Бучі було знищено російську диверсійно-розвідувальну групу. У Бучі та Гостомелі почалися збройні зіткнення.

27 лютого до Бучі заїхала російська техніка з боку Гостомелю, йшли вуличні бої. Через деякий час колона, що рухалася по вулиці Вокзальної, частково була знищена пляшками із запалювальною сумішшю.

3 березня 2022 року українські військові відновили контроль над Бучею та підняли український прапор над міською радою. Після звільнення було швидко організовано «Зелений коридор», через який було вивезено 1,5 тисячі людей з Бучі та сусіднього міста Ірпінь.

4 березня 2022 року українські ЗМІ заявили, що під Северинівкою російські військові потрапили під дружній вогонь – знищено 9 танків та 4 БТР.

5 березня по зруйнованому раніше мосту намагалися евакуюватися жителі Ірпеня, які зазнали масованих обстрілів.

6 березня 2022 року російські війська активізували обстріл міста, вбивши, за даними України, велику кількість мирних жителів. У міськраді повідомили, що мирні жителі втекли у підвалах і що місто не могло отримати гуманітарну допомогу через постійні артилерійські обстріли.

До 23 березня, за повідомленням українських ЗМІ, міста Ірпінь та Буча були взяті в обручку українськими військами. 24 березня Буча отримала звання міста-героя України.

У своєму звіті від 23 березня Інститут вивчення війни стверджує, що не може підтвердити оточення російських військ у районі Бучі та Гостомелю. У звіті від 24 березня стверджувалося, що війська України не відвоювали жодну територію на північному сході від Києва. За заявами Арестовича на 24 березня оточення не було замкнено.

1 квітня 2022 року мер Бучі Анатолій Федорук повідомив, що місто звільнене від окупації Українськими збройними силами.

Ірпінь (Дод. Б, Рис. 2.10 Ірпінь)

Назви річок є доказом, що через землі Чернігівщини проходив Варязький шлях і тут зупинялися вікінги. Відтак стає можливим, що й наша річка Ірпінь була шляхом вікінгів, бо Ірпен, як і Ірп, має один корінь «ІРП». І якщо Ірпа – це жіноче ім'я, то Ірпінь – чоловіче.

Існує кілька легенд, пов'язаних із виникненням назви Ірпінь. Зокрема, після хрещення Русі князівська дочка Ярина втекла і молилася Даждьбога біля великого дуба. Але дружинники зрубали дуба, тільки пень залишився. Нібито на цьому місці і виникло місто Ірпінь. Ця «легенда» явно є пізньою вигадкою, оскільки відштовхується від російськомовної назви міста та річки – «Ірпінь», тоді як річка Ірпінь, від якої походить і назва міста, була відома ще до тих

часів, як російська мова з'явилася в цьому регіоні. Можливо, назва походить від того, що річка, розливаючись, ярилася та пінилася.

Своєю появою м. Ірпінь завдячує будівництву залізниці Київ-Ковель, яке розпочалося у 1899 році. Навколо дороги, неподалік м. Києва, працівники залізниці засновують дачні селища Ірпінь, Буча та Ворзель. Селища Ірпінь та Буча отримали свої назви від однойменних річок, біля яких вони розташувалися.

У 1956 році селищі Ірпінь набуває статусу міста районного підпорядкування у складі Києво-Святошинського району. Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 30 грудня 1962 р. Ірпеню надається статус міста обласного підпорядкування, до нього включені селища міського типу Ворзель, Гостомель, Коцюбинське. Структура земельного фонду: Територія, всього – 11,3 тис. га.

Із перших днів війни Ірпінь став ключовим місцем боїв за Київ. 25 лютого українські військові підірвали міст через річку, що сполучає передмістя зі столицею, щоб зупинити просування російських танків. Тисячі мирних жителів уже евакуювались із міста, ризикуючи потрапити під обстріл. У Міноборони Росії продовжують заперечувати, що ведуть вогонь мирними мешканцями та цивільними об'єктами. Через місяць запеклих боїв українські збройні сили стверджують, що контролюють Ірпінь та відбивають усі наземні удари російських військ.

2 березня 2022 року два російські Су-25 завдали авіаудару по Ірпеню. Дві ракети потрапили до житлового будинку, внаслідок чого загинула дитина та поранена жінка. У свою чергу був збитий один із Су-25. Огляд показав бортовий номер літака RF-91961, який пізніше ідентифікував літак як Су-25СМ, що належить 18 гвардійському штурмовому авіаційному полку Росії. Доля пілота невідома.

5 березня 2022 року Сухопутні війська України розпочали пішу евакуацію мирних жителів з Ірпеня до Києва. Вона ускладнюється зруйнованими мостами через р. Ірпінь, які підірвали ЗСУ.

8 березня мер Ірпеня Олександр Маркушин повідомив, що йому надходили погрози з вимогою здати місто російським військам, які він відкинув, заявивши, що «Ірпінь не можна купити, Ірпінь воює».

9 березня 2022 року, коли російські війська патрулювали деякі спорожнілі вулиці Ірпеня, українські сили розпочали масову евакуацію мешканців Київської області, зокрема Ірпеня. До 20 000 мирних жителів було евакуйовано з Київської області. Евакуація тривала до 10 березня. Київська облдержадміністрація повідомила, що в Ірпені відбувалися нічні бої.

Станом на 14 березня половина міста перебуває під контролем російських військ. 16 березня тривали активні бойові дії - за повідомленнями українських військ, 70% міста було під контролем України.

24 березня Міноборони Великобританії повідомило, що в передмістях Києва українські війська успішно контратакують російські і можуть їх оточити в Ірпені та Бучі (Бучанська міськрада на день раніше повідомляла про оточення російських військ у районі Ірпеня, Бучі та Гостомеля).

28 березня 2022 року, зруйнований і розграбований Ірпінь: до потерпілого від російської агресії міста повертаються жителі. Цього тижня українська армія повернула собі контроль над Ірпінем. Місто розташоване неподалік Києва і з початку війни зазнавало масованих обстрілів. Зараз місто повністю зруйноване і майже порожнє. Тисячі мирних жителів тікали, ризикуючи потрапити під вогонь. Деякі – загинули.

Миколаїв (Дод. Б, Рис. 2.11 Миколаїв)

Миколаїв як місто виникло завдяки кораблебудуванню. Спочатку він будувався як кораблебудівна верф. Упродовж XIX століття Миколаїв був центром кораблебудування на Чорному морі, а також центром управління Чорноморським флотом. Перші відомі поселення на берегах річок Південний Буг та Інгул з'явилися наприкінці пізнього палеоліту (близько 20 тисяч років тому). В епоху пізньої бронзи (XII–XIII ст. до н. е.) на місці сучасного Миколаєва в період близько 300 років існувало укріплене городище

кіммерійців, єдиний відомий порт на півночі Чорного моря, періоду Троянської війни, в історіографії назва «Дикий Сад».

Народження міста пов'язані з будівництвом першої верфі. Створення верфі на Інгулі, якій генерал-губернатор Новоросії князь Г. Потьомкін надавав особливого значення, він доручив особисто своєму першому помічнику з перетворення південного краю статському раднику М. Фалєєву, що впливає з ордера № 282 від 27 квітня 1789: «Вашому припиняю піклування завести верф на Інгулі». Площа 259.8 км².

24 березня Миколаїв одержав звання міста-героя України.

Вранці 26 лютого голова Миколаївської ОДА Віталій Кім заявив, що атака на місто, що відбулася вночі, була відбита.

2 березня до бангладешського судна (балкер) *Banglar Samriddhi*, що знаходиться в порту «Ольвія», потрапила ракета, внаслідок чого загинув механік. Пожежу, що виникла на судні, вдалося загасити силами екіпажу.

5 березня Збройні сили України повідомили, що на Миколаївщині збито кілька російських літаків, що вилетіли з кримської Новофедорівки. Українська розвідка опублікувала відео допиту двох льотчиків збитого Су-30.

7 березня ДСНС України повідомило про застосування «Смерчів». За даними Conflict Intelligence Team та голови міста Олександра Сенкевича, при цьому Росією використали касетні боєприпаси. По ряду повідомлень, обстріл тривали весь день; виникло кілька пожеж у житловому секторі та на промислових об'єктах. Постраждали житлові масиви Інгульського, Центрального та Корабельного районів. Усього станом на 7 березня, за даними голови міста, постраждали 46 будинків; у 4 мікрорайонах немає опалення.

За словами голови Миколаївської ОДА Віталія Кіма, 8 березня у полон здалися 28 російських військовослужбовців.

18 березня трьома ракетами «Калібр» Росія завдала ракетного удару по казармах 79-ї бригади ЗСУ у Миколаєві. У казармах на момент удару було близько 200 військових. З-під уламків було вилучено лише одного, хто вижив, і передбачається, що решта солдатів загинула.

25 березня голова Миколаївської області повідомив, що відбуваються зіткнення біля Снігурівки.

29 березня 2022 року близько 08:45 ранку внаслідок обстрілу було зруйновано центральну частину будівлі Миколаївської облдержадміністрації. За її даними, загинуло 37 осіб, серед яких співробітники адміністрації, представники тероборони, військовослужбовці, співробітники господарського суду та комунальних підприємств; не менше 33 людей було поранено.

3 квітня, за словами мера міста Олександра Сенкевича, Росія завдала по місту кількох ракетних ударів. Віталій Кім повідомив про 13 поранених та одного загиблого. Міністерство оборони Російської Федерації заявило, що 3 квітня в результаті авіаудару по аеродрому Баловне в передмісті Миколаєва було знищено три вертольоти українських збройних сил. За повідомленнями регіональних ЗМІ, всю ніч з 3 на 4 квітня Миколаїв зазнавав артилерійського обстрілу з реактивних систем залпового вогню, звуки вибухів було чути у різних районах міста. Вранці, за заявою низки джерел, 4 квітня російські війська знову завдали по місту кілька ракетних ударів.

Російські війська відкинуті з міста та більшої частини області. Ракетні удари по місту продовжуються.

Охтирка (Дод. Б, Рис. 2.12 Охтирка)

Охтирка – місто в Сумській області України. Входить до Охтирського району. До 2020 року був містом обласного значення і становив Охтирську міську раду (до якої входили також села Велике Озеро, Залужани, Козятин та Пристань). 2022 року за опір вторгненню Росії в Україну відзначений званням «Місто-герой».

Перша письмова згадка про прикордонну фортецю Охтирка відноситься до вересня 1641 року. Фортеця входила до складу лінії прикордонних укріплень, збудованих для захисту від набігів кримських татар. У перекладі з тюркських мов назва міста означає «Білий яр» – на цьому місці був раніше великий пустир. За іншою версією, місто названо на ім'я річки Охтирка, що

перекладається як «стояча вода». Заснований у 164 році. Місто з 1703 року. Площа 30 км².

24 лютого Російські війська увійшли до Сумської області в районі Сум, Шостки та Охтирки. Бої розпочалися о 7:30 на околиці міста у напрямку Великої Писарівки.

25 лютого наступного дня ракети БМ-27 «Ураган» потрапили до дитячого садка в Охтирці, вбивши дитину та двох дорослих. Імовірно використовувалися бомбові касети, що, на думку Amnesty International, може бути військовим злочином.

26 лютого два данські журналісти потрапили під обстріл невідомих.

27 лютого внаслідок російського обстрілу військової частини загинули щонайменше 70 українських солдатів.

3 березня Російським бомбардуванням було знищено Охтирську ТЕС, внаслідок чого місто залишилося без тепла та електроенергії.

Перемога України, відступ російських військ.

2.2 Особливості проектування та технічні засоби в розробці журналу «Міста-Герої України»

Проектування журналу передбачає дизайн обкладинки та сторінок журналу в єдиному стилі. Виокремимо особливості проектування журналу як виду поліграфічної продукції.

Особливе місце у проектуванні журналу має шрифт.

1. Повний комплект друкарських літер певного типу й малюнка, необхідний для набору якого-небудь тексту; сукупність металевих рельєфних літер, цифр, розділових знаків у друкарській машинці.

2. Графічна форма літер при писанні, характер малюнка написаних літер.

Основа : велика картинка навколо якої розташована назва журналу.

Картинка буде розташована на обкладинці, буде зображена карта України спроектована у кольорах прапору, навколо картини, згори

розташована назва журналу у стилі шрифта: Kyiv Region (Дод. Б, рис. 2.1 Обкладинка).

Колірна гамма, тобто ряд гармонійно взаємопов'язаних відтінків кольору в образотворчому й декоративному мистецтві. Застосовуються для підбору потрібного кольору в дизайні.

Журнал складається з обкладинки (Дод. Б, Рис. 2.1 Обкладинка), передмови (Дод. Б, Рис. 2.2 Передмова), 11 сторінок, післямови (Дод. Б, Рис. 2.13 Післямова). В журналі буде 10 сторінок, як і міст-героїв України. Назва журналу буде зроблена шрифтом - Kyiv Region. А уся інформація про міста у стилі шрифта: ICTV 13-го кегеля. Назва міст-героїв буде шрифтом ICTV.

Особливості кожного розвороту будуть у зв'язку з містом, подіями, фотографія міста та пам'ятками цього міста.

Для створення журналу використовувалися такі комп'ютерні програми як:

- Adobe Photoshop
- Adobe InDesign
- CorelDRAW

У програмі для растрових зображень Adobe Photoshop вирізано фотографії. Також розроблялася обкладинку журналу.

У векторній програмі CorelDRAW розроблено ескізи сторінок, потім перенесено їх до Adobe InDesign.

У програмі для верстки друкованих видань Adobe InDesign компоувалися всі ескізи та робився чистовий варіант для друку.

Висновки до розділу 2

Проектування журналу передбачало визначення теми. Тема обрана не випадково. Метою створення журналу було увіковічити пам'ять про міста-герої України. Виокремлено такі міста України, як: Київ, Одеса, Харків,

Чернігів, Маріуполь, Херсон, Гостомель, Волноваха, Буча, Ірпінь, Миколаїв, Охтирка.

Дизайн обкладинки та сторінок журналу спроектовано в єдиному стилі. У програмах Adobe Photoshop, Adobe InDesign, CorelDRAW створено обкладинку, розроблено дизайн сторінок, набрано текст та додавано ілюстрації.

Журнал складається з обкладинки, передмови, сторінок, післямови. Особливості змістового наповнення кожного розвороту пов'язані з містом, подіями, фотографія міста та пам'ятками цього міста.

На кінцевому етапі, зверстаний журнал у Adobe InDesign відправляється у друкарню чи типографію. Друк обкладинки передбачено двосторонній на щільному глянцевого папері. Самі ж сторінки можуть бути надруковані на тонкому глянцевого папері.

ВИСНОВКИ

Журнали та друковані видання сьогодні стають все більш привабливими, а хобі людей варіюється від історичних журналів до коміксів.

Мені цікава тема друкованих видань, тому я вирішила обрати цю тему до мого кваліфікаційного проекту. В мене було багато ідей для журналу, але я зупинилася на сьогоднішній, а саме на російсько-українській війні 2022 року, яка розпочалася о 03:40 ранку 24 лютого. Це дуже сумна та важка подія, треба було набратися сміливості, щоб описувати події цієї війни у своєму журналі.

В самому журналі «Міста-герої України» я описувала такі міста, як: Харків, Чернівці, Маріуполь, Херсон, Гостомель, Волноваха, Буча, Ірпінь, Миколіїв та Охтирка. Кожному місту я виділила один розворот. На лівій частині я писала про історію міста, його заснування та історію назви. Це все супроводжувалося фотографіями цікавих та туристичних місць міста. На правій частині я писала про жахи війни, та страшні часи під окупацією російських воєнних. Ці події супроводжувалися жахливими фотографіями розбомблених домівок місцян та спотворених й скалічених людей, наших воєнних та волонтерів. Також я додала від себе коментарі росіян, які надсміхаються над цими жахами та говорять «им так и надо!». Таким чином всі росіяни проявили себе і тепер ми розуміємо, що «хароший русский – это мёртвый русский». Також, я хотіла показати єдинство українців, яке увіковичено на марці «русский военный корабль, иди на*й!» від Укрпошти.

Сам журнал я розробляла у програмах Adobe Photoshop, Adobe InDesign, CorelDRAW. В Adobe Photoshop я створювала обкладинку, робила дизайн ескізів у CorelDRAW, писала текст та додавала картинки та фіналізувала сам дизайн вже у Adobe InDesign.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Композиція в дизайні. URL: <https://www.landgreen.com.ua> (дата звернення: 28.04.2022 р.).
2. Буймістр Т. А. Колористика. Колір – ключ до краси і гармонії Нола-Пресс, 2008. 236 с.
3. Валуєнко Б. В. Зовнішнє оформлення друкованих видань : Способи композиційного зв'язку шрифту і зображення. Київ : Друкарство. 1999. С. 12–13.
4. Валуєнко Б. В. Специфіка оформлення книжкових оправ. Київ : Час, 1990. 48 с.
5. Вільямс Р. Не дизайнерська книга про дизайн. 2000, 240 с.
6. ДСТУ 3018-95. Видання. Поліграфічне виконання. Терміни та визначення. Київ : Держстандарт України, 1995. 21 с.
7. Елементи дизайну. Type. a visual history of typefaces & graphic styles. Видавництво Taschen. 2017.
8. Іванов В. Ф. Техніка оформлення газети : Курс лекцій : навч. посіб. для студ. фак-ту журн-ки. Київ : Знання, 2000. 222 с.
9. Йоганесс Іттен. Мистецтво форми. Мій форкурс у Баухаузі та інших школах. Видавництво ArtHuss. 2020.
10. Йоганесс Іттен. Наука дизайну та форми: Вступний курс, який я викладав у Баухаузі та інших школах. Видавництво ArtHuss. 2021.
11. Картер М. А. Сучасний дизайн газет. Київ : Нац. ін-т Преси, 1998. 18 с.
12. Кафедра зв'язків з громадськістю і журналістики. URL: <http://fzgij.knukim.edu.ua/novyny/1286-koly-iak-i-de-ziavylysia-pershi-knyhy> (дата звернення: 13.05.2022 р.).
13. Крупка Я. С. Верстання журналів і газет. URL: <https://jilyplalura3emu.ucoz.net/index/zagolovki/0-5> (дата звернення: 18.03.2022 р.).
14. Наукові записки Ін-ту журналістики. Київ, 2000. Т. 1. С. 88–95.

15. Нікітін В.С. Реклама : Основні види, терміни та визначення. Київ, 2001. 592 с.
16. Про історію. Видавництво «Ірбіс Комікси». URL: https://irbis-comics.com.ua/articles/pro_istoriju_komiksu (дата звернення: 12.04.2022 р.).
17. Сміт Д. К. Посібник книговидавця / пер. з англ. В. Звиняцьковського. Київ : Каменяр, 2000. 36 с.
18. Тимошик М. С. Видавнича справа та редагування : курс лекцій. Київ : Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Ч. 1. 2002.
19. Шевченко В. Е. Оформлення сучасного газетного видання. Київ : Поліграф, д-ця Інституту історії України НАН України, 2003. 344 с.
20. Шрифти та їх застосування. URL: https://studopedia.com.ua/1_401346_shrifti-ta-ih-zastosuvannya.html (дата звернення: 28.03.2022 р.).

ДОДАТКИ

Додаток А

LE
JOURNAL
DES
SCAVANS

Du Lundy V. Janvier M. DC. LXV.

Par le Sieur DE HEDOVVILLE.

A PARIS,

Chez JEAN CVSSON, rue S. Jacques, à l'Ima-
ge de S. Iean Baptiste.

M. DC. LXV.

AVEC PRIVILEGE DV ROY.

Рис. 1.1. Journal de Savants

Рис. 1.2. Комікси

Рис. 1.3. Манга

Рис. 1.4 Приклади обкладинок журналів

Додаток Б

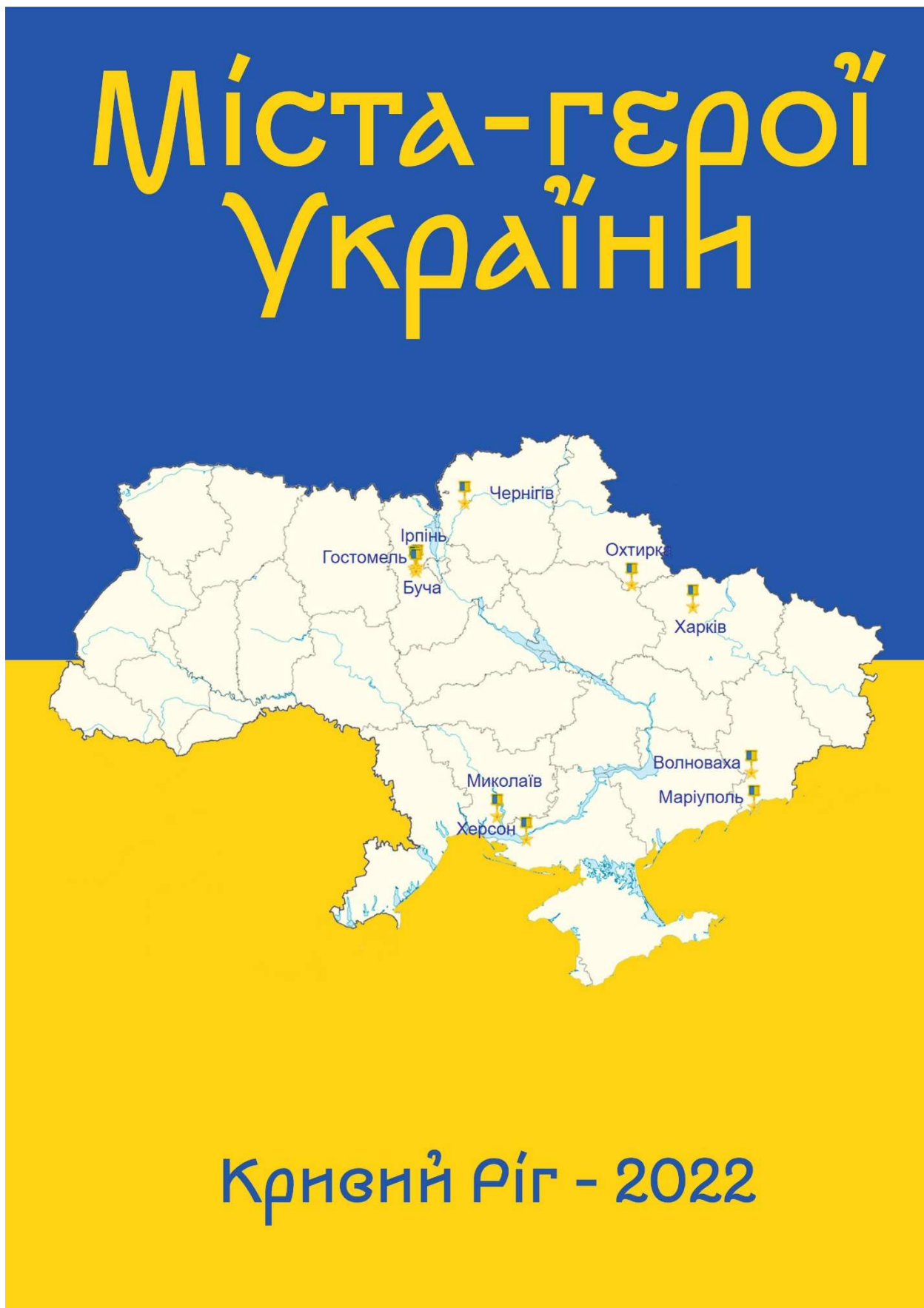

Рис. 2.1 Обкладинка

Передмова

Війна почалась о 3:40 ранку 24 лютого 2022 року.

Вторгнення є частиною російсько-української війни, розв'язаної Росією 2014 року, участь у якій РФ намагалася заперечувати. У ЗМІ та документах російське вторгнення в Україну 2022 року розглядають як агресивну війну Росії проти України. У ЗМІ та документах російське вторгнення в Україну 2022 року розглядають як агресивну війну Росії проти України.

Близько 4 години за київським часом 24 лютого президент РФ В. Путін оголосив про «спеціальну військову операцію» з метою нібито «демилітаризації та денацифікації України». Вже за кілька хвилин почалися ракетні удари по всій території України, у тому числі неподалік від Києва. Російські війська вдерлися до України поблизу Харкова, Херсона, Чернігова, Сум, увійшовши з Росії, Білорусі й тимчасово окупованого Росією Криму. Разом з Росією війну проти України фактично веде Білорусь: із прикордонних районів завдають ракетних ударів по території України.

Рис. 2.2 Передмова

Місто-герой Харків

Передісторія Харкова

У ранньому середньовіччі на території Харківської області мешкали кочові племена: алани, хозари, печеніги, половці. Деякі історики вважають, що половецька столиця Шарукань є етимологічним джерелом назви міста Харкова. За одними даними, назва міста походить від річки Харків, за іншими – від легендарного козака Харька.

Згідно з «Топографічним описом Харківського намісництва» (1785) відповіддю на восьме запитання анкети «Якщо можна впертися про його місто на початку, ким, коли і на який випадок побудований, і якими людьми спершу була заселена» є наступні слова (дослівно): «За справді невідомо, але чи повірити чути, то на цьому місці завів собі хутір хтось із заможних малоросіян, але хто він був такий, звідки і коли, про те відомостей немає, іменем Харитон, а за просторіччям Харько, від якого нібито це місто і річка звання своє отримали». Але в наступному «Описі...», 1787 року, немає ніякого Харка, написано коротко і ясно: «Побудований за царювання царя Олексія Михайловича 1653 року». У друкованому «Топографічному описі Харківського намісництва з історичним повідомленням...» 1788 року видання сказано, що місто отримало свою назву по річці: «Губернське місто Харків, привілейоване, називається по річці Харкову, при якій воно розташоване».

Перша відома істориком писемна згадка про місто Харків відноситься до 1656 року.

Офіційною датою заснування міста вважають 1654 рік. Площа міста: 350 км

Харків – друге за чисельністю населення місто України, важливий промисловий та науковий центр країни, центр Харківської області, Харківського району та Харківської міської громади.

Війна

24 лютого Державна прикордонна служба України повідомила, що війська Росії атакували державний кордон, у тому числі в межах Харківської області, із застосуванням важкої техніки, артилерії та стрілецької зброї. Російські війська спробували фронтальну атаку по Харкову з північного заходу. На ключових дорогах із Росії до Харкова відбуваються важкі бої. Українським силам вдається знищувати російські танки американськими проти-танковими комплексами Javelin.

О 12:00 частини 1-ї гвардійської танкової армії РФ увійшли на околиці Харкова. Військам РФ не вдалося увійти до міста.

28 лютого Росіяни використали для удару по Харкову винищувач-бомбардувальник Су-34, а також невідомо обстрілювали місто ствольною артилерією та реактивними системами залпового вогню (РСЗВ). Ці обстріли були інтенсивнішими за попередні і спрямовані на густонаселені місцевості, насамперед Салтівку, 6-й мікрорайон. При цьому російські війська використовували РСЗВ «Смерч» з касетними боеприпасами. Обстріл викликали не менше 24 пожеж та загибель не менше 11 мирних жителів. Станом на 28 лютого від обстрілу постраждали 87 будинків Харкова.

2 березня Російська авіація інтенсивно завдала ударів по Харкову. Було зруйновано, зокрема, будівлі обласного управління поліції (одну з найближчих будівель сталінської епохи у Харкові). Був пошкоджений серед інших будівель Успенський собор, де ховалися місцеві жителі.

10 березня За даними Держатомрегулювання України, внаслідок бомбардувань було знеструмлено дослідницьку ядерну установку «Джерело нейтронів» у Харківському фізико-технічному інституті. Є й поверхневі ушкодження будівлі.

8 травня російські частини залишили низку населених пунктів на північ від Харкова. Повідомляє, що за ці селища велася бій, за результатом яких вони були залишені.

14 травня ISW повідомляє, що: «Таким чином Україна, схоже, виграла битву за Харків». Мер Харкова сказав Бі-бі-сі: "За останні п'ять днів у місті не було обстрілів. Була лише одна спроба з боку росіян завдати ракетного удару по місту в районі харківського аеропорту, але ракета була ліквідована ППО України", - йдеться у повідомленні.

Рис. 2.3 Харків

Місто-герої Чернігів

Передісторія Чернігова

Точна дата зміни назви міста із Сирим на Чернігів, історикам поки що не відома. Та й теперішнє ім'я нашого міста пов'язане з декількома легендами. Найпоширеніша з них, яку маленьким чернігівцям розповідають ще в школі на уроках історії, розповідає про те, що на місці сучасного міста в давнину шумів дрімучий ліс, який називали Чорний гай. Згодом злиття двох цих слів одно дало назву Чернігів. Багато краєзнавців наполягають на тому, що місто названо на ім'я якогось Чернеги, яке проживало на цьому місці на березі Десни в давнину.

У тих далеких повіях втрачається і таємниця назви міста. Напевно, вже ніколи не розгадати назви Сирим, згаданого Птолемеем. Під назвою Черник він згадується в арабсько-перських джерелах на рубежі 9-10 століть. Трохи згодом римський імператор і письменник Костянтин Багрянородний називає його Дзернігоги. У російських літописах зустрічаються варіанти Шернігів, Чернігів.

Вперше місто згадується у «Повісті минулих літ» під 907 роком, коли київський князь Олег після успішного походу на Візантію зобов'язав греків платити данину найбільшим містам Русі. Чернігів у договорі було згадано другим після Києва.

Заснований кінець VII століття, за іншими даними - IX століття. Місто з Х століття. Площа 79 км.

Давніця Троїцького монастиря

Садиба Григорія Глібова

Єпархіальне братство

Катеринська церква

Війна

З 24 лютого, з дня нападу Росії на Україну, Чернігів постійно обстрілюють та бомбардують. Російські військові б'ють по житлових масивах міста.

25 лютого будівля Управління СБУ у Чернігівській області була пошкоджена внаслідок авіаудару.

1 березня голова Чернігівської обласної державної адміністрації В. А. Чаус заявив, що всі вийди із міста заміновані.

2 березня міський голова В. А. Атрошенко заявив, що наступ на місто Чернігів ведеться за трьома напрямками «Михайло-Коцюбинське, Халаявін - ЗА3, Толстолес - Епіцентр».

4 березня вранці Глава Чернігівської обласної державної адміністрації В. А. Чаус заявив, що російські військові стоять за населеними пунктами (прим. у Чернігівському районі), і при виході з них, організовуються у колони, ЗСУ атакує позиції російських військових, «ворог зазнає втрат».

5 березня близько 12:40 біля Масанів було збито літак збройних сил РФ Су-34. Один пілот загинув, другий взято в полон ЗСУ. За даними ДСНС України, на місці падіння літака виявлено 3 авіаційні бомби ФАБ-500 (пізніше Conflict Intelligence Team визначила їх як осколково-фугасно-запальні авіабомби ОФЗАБ-500, відзначивши, що бомбардування).

8 березня триває обстріл міста російськими військовими. З обложеного міста продовжують вийждати городяни окремими групами автомобілів, повідомив голова ОДА В. А. Чаус.

Вночі 10 березня Владислав Артошенко повідомив, що місто залишається без газопостачання,

оскільки було перебито магістраль, також місто знаходиться в автономному режимі електропостачання, оскільки відрізано від всеукраїнської мережі, низка адрес залишилася без водопостачання, ведуться роботи з відновлення критичної інфраструктури. Є проблеми зі стільниковим зв'язком (зокрема lifecell) та мобільним інтернетом.

У ніч із 22 на 23 березня внаслідок авіаудару російських військ було зруйновано автомобільний міст через Десну. Міст використовувався для евакуації городян та доставки гуманітарних грузів. У свою чергу, начальник РФ генерал-полковник Михайло Мізінцев заявив: «У Чернігові за розпорядженням голови міста та керівника обласної військової адміністрації підірвано автомобільний міст... щоб припинити будь-які спроби місцевого населення покинути місто».

До

Після

До 3 квітня українськими військами було взято контроль за південним Козелецьким напрямком від міста Чернігівка: села Іванівка, Ягідне, Лукашівка, Количівка, Шестовиця.

Рис. 2.4 Чернігів

Місто-герої Маріуполь

Передісторія Маріуполя

До 1734 - Адамаха (Домаха). Жданю до 1948 року - Маріуполь заснований запорізькими козаками на початку 16 століття як фортеця Кальміус (від річки Кальміус). У 1778 році перейменовані на Павловоє. У 1780 році за клопотанням грецьких переселенців перейменовані на Маріуполь (Маріанополь).

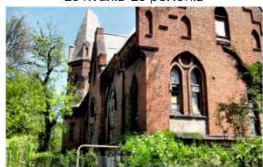
Маріуполь - місто в Донецькій області України, найбільше місто на березі Азовського моря в гирлі річок Кальміус і Кальчик. Заснований XVI століття (1778) Площа міста: 244 км.

Оглядовий майданчик

25 птахів-25 регіонів

Дім Гампера

Морський пірс

Площа Свободи

Війна

25 лютого Вранці російські війська наблизилися до Маріуполя з північного сходу. Мер Маріуполя Вадим Бойченко заявив, що до другої половини дня українські військові знищили 22 російські танки, що наступали із села Павлопіль. Згідно з інформацією російських джерел, о 19:00 Маріуполь обстріляли з реактивних систем залпового вогню.

26 лютого Російським військам, що настає з північного сходу, поки що не вдалося вийти на околиці Маріуполя. Вранці у ДНР заявили про захоплення Павлополя та Харчовки. О 15:00 російська авіація завдала удару по передмісті Маріуполя. Вночі російська артилерія була передислокована з Мелітополя до Маріуполя.

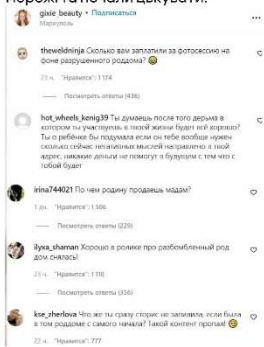
27 лютого Російські наземні війська, що прибули з Криму через захоплений Бердянськ, оточили Маріуполь із заходу та розпочали штурм.

17 березня Генштаб України стверджує, що російські війська «проводять повне знищення громадянської інфраструктури, житла та засобів для існування».

18 березня Російські сили захопили адміністративні будинки на східному березі Маріуполя. За свідченнями, чеченські сили Російської гвардії діють на околиці міста. З північного боку міста великі наступальні операції велися. Володимир Зеленський повідомив, що із міста вивели загалом 35 тисяч людей, а в ході розбору руїн драмтеатру врятовано близько 130 осіб - рятувальні роботи продовжуються.

19 травня За інформацією російської сторони, з 16 травня в полон здалося 1730 українських військовослужбовців, які обороняли територію заводу «Азовсталь», 80 з яких - тяжко поранені. Їх доправили до лікарні Новоазовську. Не менше 89 українських військовослужбовців уклали у СІЗО-2. Міжнародний комітет Червоного Хреста. З території заводу було вивезено 177 цивільних осіб, серед яких 87 жінок та 47 дітей. Міноборони Великобританії також заявило про близько 1700 військовослужбовців, які здалися в полон. Командир полку «Азов» Денис Прокопенко у своєму зверненні повідомив про наказ вищого військового керівництва зберегти життя військовослужбовців та припинити оборону Маріуполя.

Після авіаудару по пологовому будинку в Маріуполі, який Росія завдала 9 березня, весь світ жахнули страшні фото з вагітними жінками, які ледь уціліли. На одному зі знімків була дівчина Маріанна, яку росіяни знайшли у мережі та почали цькувати.

Коментарі росіян, під фотокарткою. 28 лютого Маріанна опублікувала кадри з «вагітної» фотосесії. На щастя, критика росіян ніяк не вплинула на дівчину. За інформацією журналістки Ольги Токарюк, 10 березня Маріанна народила дівчинку.

«Было очень страшно» 02.03.2022

Рис. 2.5 Маріуполь

Місто-герої Херсон

Передісторія Херсона

Зміцнившись політично та економічно, російська держава посилила боротьбу за вихід до Чорного моря. У 1737 році, в розпал російсько-турецької війни, в гирлі Дніпра було засноване перше російське укріплення Олександр-Шац, покликане захищати південні кордони Російської імперії. Але минуло ще кілька десятиліть, як Російська імперія тут повністю утвердилася. Лише в 1774 році Російська імперія завдала Османській імперії нищівного удару і за умовами Кючук-Кайнарджійського світу отримала вихід до Чорного моря.

18 червня 1778 року Катериною II було підписано указ про заснування фортеці та верфі і вже 19 жовтня 1778 року було закладено фортецю, верф та місто, що отримало назву Херсон, на честь давньогрецької колонії Херсонеса. Засновником міста був Г. А. Потьомкін - лідер імператриці Катерини II. У 1779 були зобиті перші палимайданого порту. Херсону судилося стати колицкою і першою базою Чорноморського флоту, економічним і політичним центром краю, названого Новоросією. Площа 145 км.

Виноробне господарство князя Трубецького

Олешківські піски

Херсонські гори

Острів Джарилгач

Озеро Сиваш

Війна

Вторгнення Росії в Україну розпочалося вранці 24 лютого 2022 року. Армійські частини за підтримки повітря увійшли з території Криму в Херсонську область і, майже не зустрічаючи опору, просунулися на 100 км на північ і північний захід. Під час Херсонського наступу загинув Герой України – бойовий інженер Віталій Скакун, який, як повідомляється, помер, жертвуючи собою, щоб обрушити Генічеський міст та уповільнити просування російської армії.

25 лютого російськими військами було зайнято місто Нова Каховка та Антонівський міст під Херсоном. У ніч із 28 лютого на 1 березня російські війська повністю взяли Херсон у кільце, були зайняті навколишні села та аеродром Чорнобаївка. Згодом російські військові зайшли до міста, практично не зустрічаючи особливого опору. Винятком є сучічка у Бузковому парку з місцевими загонами територіальної оборони, які були озброєні лише коктейлями Молотова. Вони влаштували засідку, хотіли закидати російську техніку пляшками, але розстріляли з великокаліберних кулеметів. Повідомляється про різну кількість загиблих. Мер Херсона Колихаєв повідомив про 38 загиблих, пізніше журналістка «Нової газети» розповіла про загибель щонайменше п'ятдесяти активістів.

2 березня міністерство оборони РФ заявило про взяття міста під повний контроль. Увечері міський голова Ігор Колихаєв зустрівся з командувачем російських військ та обговорив створення у місті військової адміністрації. Згідно з досягнутою домовленістю, на будівлі адміністрації залишається український прапор.

17.03.2022

09.03.2022

28.03.2022

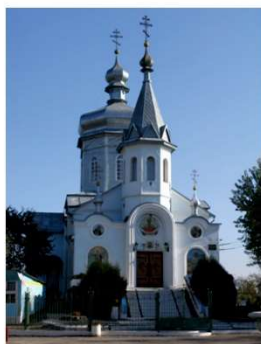
Рис. 2.6 Херсон

Місто-герої Гостомель

Передісторія Гостомелі

Гостомель – селище міського типу Київської області, підпорядковане Ірпінській міськраді. Знаходиться на нар. Ірпін' (притока Дніпра), за 8 км від залізничного ст. Буца та за 12 км від Києва. Має автобусне сполучення з містами Київ, Ірпін' та смт Димер. Пл. 15,65 км 2, заснований 1494 року.

Існує 2 версії за походженням назви совр. селища: від імені відважного захисника Госта, який загинув у бою із завойовниками, або власника земель князя Гостома. Вперше згадується під 1494 в грамоті литів. Князя Олександра, яким він дарував ще князю І. Дашкевичу-Глинскому.

Свято-Покровська церква

Центр селища

І мертвим, і живим, і ненародженим

Війна

Першим проявом війни у Гостомелі став удар крилатої ракети біля житлового будинку 24 лютого о 7-й годині ранку. Крім того, над Дніпром було помічено російські вертольоти, що летять у бік Гостомелі. Росія заявляла, що відправляла на завдання 200 гелікоптерів, українські офіційні особи та військові повідомляють про близько 30 або більше гелікоптерів. За словами українських військових та МВС, 3 вертольоти були збиті. Після цього, за даними української розвідки, Росія планувала відправити туди 18 транспортних літаків Іл-76. Проте внаслідок боїв, що почалися, ці літаки приземлялися в Гостомелі не стали.

Першим проявом війни у Гостомелі став удар крилатої ракети біля житлового будинку 24 лютого о 7-й годині ранку. Крім того, над Дніпром було помічено російські вертольоти, що летять у бік Гостомелі. Росія заявляла, що відправляла на завдання 200 гелікоптерів, українські офіційні особи та військові повідомляють про близько 30 або більше гелікоптерів. За словами українських військових та МВС, 3 вертольоти були збиті. Після цього, за даними української розвідки, Росія планувала відправити туди 18 транспортних літаків Іл-76. Проте внаслідок боїв, що почалися, ці літаки приземлялися в Гостомелі не стали.

Міноборони України повідомило, що Су-27 ВПС України після відновлення часткового контролю повітряного простору над Київською областю зміг збити ВС РФ, що прямував в аеродром Антонов Іл-76, з десантниками на борту. Міністерство оборони Росії ніяк не коментувало цю заяву.

27 лютого українська влада і концерн «Укроборонпром» офіційно заявили про втрату літака Ан-225 «Мрія», що базувався в аеродромі. За словами російської сторони, літак було знищено внаслідок артилерійського обстрілу аеродрому з боку ЗСУ. За словами українських військових та мера Бучі.

Станом на 4 березня аеродром, згідно з репортажем з місця подій кореспондента російського «Першого каналу», перебував під контролем Росії.

31 березня, після провалу наступу на Київ, відмови від його захоплення та у зв'язку з переміщенням сил на схід України російські війська вийшли з Гостомелі.

31.03.2022

08.03.2022

07.03.2022

Рис. 2.7 Гостомель

Місто-герої Волноваха

Передісторія Волновахи

Колишня назва Волноваха. Назва Волноваха місто отримало від річки Мокра Волноваха, яка бере свій початок від локомотивного депо міста. Хвиля була заселена вже в епоху бронзи, про що свідчать археологічні розкопки стародавнього поселення в південно-східній частині міста та поховання в кам'яній гробниці. Знайдена кам'яна статуя говорить про перебування в цій місцевості кочівників.

Заснований 1881. Днем народження Волновахи став 1881, коли через станцію пройшов перший залізничний склад Оленівка - Маріуполь. Надалі, Волноваха злилася із селом Платонівка, заснованим у 1842 році та селом Карлівкою, заснованому у 1845 році, які були заселені переселенцями з Київської, Харківської, Чернігівської та Полтавської губерній. Площа 21 км.

Пам'ятник Зої Космодем'янській

Бой за Волноваху – бойові дії у місті Волноваха Донецької області України та на прилеглих територіях між збройними силами ДНР та Росії з одного боку, та Збройними силами України з іншого. Бой за Волноваху відбувалися з 27 лютого по 11 березня 2022 року та завершилися встановленням повного контролю над містом з боку сил РФ та ДНР.

6 березня, за указом президента України Володимира Зеленського Волноваха, отримала звання міста-героя України.

За даними звіту Верхового комісара ООН з прав людини Мішель Бачелет від 3 березня, Волноваха на той момент була практично повністю зруйнована, уцілілі жителі переховувалися у підвалах.

Зруйнована будівля районної адміністрації

27.03.2022

До 9 березня у Маріуполі та Волновасі сформувався «котел» з великим угрупованням українських військ у них, що становить до вторгнення основу сил на луганському напрямку. 11 березня Мініборони РФ заявили, що війська ДНР взяли під контроль Волноваху. За даними CNN, до міста також увійшли російські війська.

Квітень 2022

Розбомблений будинок

Зруйнований магазин АТБ

Проросійські плакати на будівлі адміністрації

Рис. 2.8 Волноваха

Місто-герої Буча

Передісторія Бучі

Буча – місто в Київській області України, адміністративний центр Бучанського району, утворює Бучанську міську громаду. Раніше Буча була селищем міського типу і підкорялася Ірпінській міській раді міста Ірпінь.

Буча – до 2007 року, одне з найбільших селищ України. Воно знаходиться між невеликими річками Бучанкою та Рокачем, за 30 км на захід від Києва. Територія Бучанської міської ради – 2657 га.

Вперше у писемних джерелах Буча згадується у 1630 році як село Яблунька, що розташувалося на лівому березі річки Буча. Належала вона польському шляхтичу Ю. Лясоті, який отримав ці землі від графа Потоцька за героїзм на військовій службі. Саме селище виникло як пістонак Буча при будівництві Києво-Ковельської залізниці у 1898 році і швидко будувалося, завдяки мальовничій місцевості навколо.

Ротонда в міському парку

Французький дворик

Український гуманітарний інститут

Війна

25 лютого 2022 року, за повідомленням «УНІАН», у Бучі було знищено російською диверсійно-розвідувальною групою, у Бучі та Гостомелі почалися збройні зіткнення.

27 лютого до Бучі заїхала російська техніка з боку Гостомелю, йшли вуличні бої. Через деякий час колона, що рухалася по вулиці Вокзальної, частково була знищена пляшками із запальною сумішшю.

3 березня 2022 року українські військові відновили контроль над Бучею та підняли український прапор над міською радою. Після звільнення було швидко організовано «Зелений коридор», через який було вивезено 1,5 тисячі людей з Бучі та сусіднього міста Ірпінь.

4 березня 2022 року українські ЗМІ заявили, що під Северинівкою російські військові потрапили під дружній вогонь – знищено 9 танків та 4 БТР.

5 березня по зруйнованому раніше мосту намагалися евакуюватися жителі Ірпеня, які зазнали масованих обстрілів.

6 березня 2022 року російські війська активізували обстріл міста, вбивши, за даними України, велику кількість мирних жителів.

У міськраді повідомили, що мирні жителі втекли у підвалах і що місто не могло отримати гуманітарну допомогу через постійні артилерійські обстріли.

До 23 березня, за повідомленням українських ЗМІ, міста Ірпінь та Буча були взяті в оброчку українськими військами. 24 березня Буча отримала звання міста-героя України.

У своєму звіті від 23 березня Інститут вивчення війни стверджує, що не може підтвердити оточення російських військ у районі Бучі та Гостомелю. У звіті від 24 березня стверджувалося, що війська України не відвоювали жодну територію на північному сході від Києва. За заявами Арестовича на 24 березня оточення не було замкнуте.

1 квітня 2022 року мер Бучі Анатолій Федорук повідомив, що місто звільнене від окупації Українськими збройними силами.

05.04.2022

26.03.2022

31.03.2022

залишки російської військової техніки

44 день війни

117 тіл жителів Бучі

Рис. 2.9 Буча

Місто-герої Ірпін

Передісторія Ірпін

Назви річок є доказом, що через землі Чернігівщини проходили Варязький шлях і тут зупинялись вікінги. Відтак стає можливим, що й наша річка Ірпін була шляхом вікінгів, бо Ірпін, як і Ірп, має один корінь «ІРП». І якщо Ірпа – це жіноче ім'я, то Ірпін – чоловіче.

Відштовхуючись від російськомовної назви міста та річки – «Ірпін», тоді як річка Ірпін, від якої походить і назва міста, була відома ще до тих часів, як російська мова з'явилася в цьому регіоні.

Своєю появою м. Ірпін завдячує будівництву залізниці Київ-Ковель, яке розпочалося у 1899 році. Навколо дороги, неподалік м. Києва, працівники залізниці зосновують дачні селища Ірпін, Буча та Ворзель. Селища Ірпін та Буча отримали свої назви від однойменних річок, біля яких вони розташувалися.

Будинок зі шпилем

Будинок зі шпилем

Парк Незнайка

Парк Покровський

Війна

Із перших днів війни Ірпін став ключовим місцем боїв за Київ. 25 лютого українські військові підірвали міст через річку, що сполучає передмістя зі столицею, щоб зупинити просування російських танків. Тисячі мирних жителів вже евакуювались із міста, ризикуючи потрапити під обстріл.

2 березня 2022 року два російські Су-25 завдали авіаудари по Ірпеню, ракети потрапили до житлового будинку, внаслідок чого загинула дитина та поранена жінка.

5 березня 2022 року Сухопутні війська України розпочали пішу евакуацію мирних жителів з Ірпін до Києва. Вона ускладнюється зруйнованими мостами через р. Ірпін, які підірвали ЗСУ.

9 березня 2022 року, коли російські війська патрулювали деякі спорозні вулиці Ірпін, українські сили розпочали масову евакуацію мешканців Київської області, зокрема Ірпін. До 20 000 мирних жителів було евакуйовано з Київської області. Евакуація тривала до 10 березня. Київська облдержадміністрація повідомила, що в Ірпені відбувалися нічні бої.

Станом на 14 березня половина міста перебуває під контролем російських військ. 16 березня тривали активні бойові дії – за повідомленнями українських військ. 70% міста було під контролем України.

24 березня Мініборони Великобританії повідомило, що в передмістях Києва українські війська успішно контратакують російські і можуть їх оточити в Ірпені та Бучі (Бучанська міська рада на день раніше повідомила про оточення російських військ у районі Ірпін, Бучі та Гостомелі).

28 березня 2022 року зруйнований і розграбований Ірпін: до потерпілого від російської агресії міста повертаються жителі. Цього тижня українська армія повернула собі контроль над Ірпенем. Місто розташоване неподалік Києва і з початку війни зазнавало масованих обстрілів. Зараз місто повністю зруйноване і майже порожнє. Тисячі мирних жителів тікали, ризикуючи потрапити під вогонь. Деякі – загинули.

Журнал Time на обкладинці розмістив фото евакуації з Ірпін

06.03.2022

Ракетний удар по житловому масиву в Ірпені

до

після

Рис. 2.10 Ірпін

Місто-герої Миколаїв

Передісторія Миколаєва

Миколаїв як місто виникло завдяки кораблебудуванню. Спочатку він будувався як кораблебудівна верф. Упродовж XIX століття Миколаїв був центром кораблебудування на Чорному морі, а також центром управління Чорноморським флотом. Перші відомі поселення на берегах річок Південний Буг та Інгуль з'явилися наприкінці пізнього палеоліту (близько 20 тисяч років тому). В епоху пізньої бронзи (XII–XIII століття до н. е.) на місці сучасного Миколаєва в період близько 300 років існувало укріплене городище киммерійців, єдиний відомий порт на півночі Чорного моря, періоду Троянської війни, в історіографії назва «Дикий Сад».

Народження міста пов'язані з будівництвом першої верфі. Створення верфі на Інгулі, якій генерал-губернатор Новоросії князь Г. А. Потьомкін надавав особливого значення, він доручив особисто своєму першому помічнику з перетворення південного краю статському раднику М. Л. Фалєєву, що випливає з ордеру № 282 від 27 квітня 1789: «Вашому припиняю піклування завести верф на Інгулі». Площа 259,8 км.

Обсерваторія

Яхт-клуб

Війна

24 березня Миколаїв одержав звання міста-героя України. Вранці 26 лютого голова Миколаївської ОДА Віталій Кім заявив, що атака на місто, що відбулася вночі, була відбита.

2 березня до бангладешського судна (балкер) Banglar Samridhhi, що знаходиться в порту «Ольвія», потрапила ракета, внаслідок чого загинув механік. Пожежу, що виникла на судні, вдалося загасити силами екіпажу.

5 березня Збройні сили України повідомили, що на Миколаївщині збито кілька російських літаків, що вилетіли з кримської Новофедорівки. Українська розвідка опублікувала відео допиту двох льотчиків збитого Су-30.

29.03.2022

7 березня ДСНС України повідомило про застосування «Смерчів». За даними Conflict Intelligence Team та голови міста Олександра Сенкевича, при цьому Росією використали касетні боеприпаси. По ряду повідомлень, обстріл тривав весь день; виникло кілька пожеж у житловому секторі та на промислових об'єктах. Постраждали житлові масиви Інгульського, Центрального та Корабельного районів. Усього станом на 7 березня, за даними голови міста, постраждали 46 будинків; у 4 мікрорайонах немає опалення. За словами голови Миколаївської ОДА Віталія Кіма, 8 березня у полон здалися 28 російських військовослужбовців.

18 березня трьома ракетами «Калібр» Росія завдала ракетного удару по казармах 79-ї бригади ЗСУ у Миколаєві. У казармах на момент удару було близько 200 військових. З-під уламків було вилучено лише одного, хто вижив, і передбачається, що решта солдатів загинули.

25 березня голова Миколаївської області повідомив, що відбуваються зіткнення біля Снігурівки.

29 березня 2022 року близько 08:45 ранку внаслідок обстрілу було зруйновано центральну частину будівлі Миколаївської облдержадміністрації. За її даними, загинуло 37 осіб, серед яких співробітники адміністрації, представники тероборони, військовослужбовці, співробітники господарського суду та комунальних підприємств; не менше 33 людей було поранено.

3 квітня, за словами мера міста Олександра Сенкевича, Росія завдала по місту кількох ракетних

ударів. Віталій Кім повідомив про 13 поранених та одного загиблого. Міністерство оборони Російської Федерації заявило, що 3 квітня в результаті авіаудару по аеродрому Баловне в передмісті Миколаєва було знищено три вертольоти українських збройних сил. За повідомленнями регіональних ЗМІ, всю ніч з 3 на 4 квітня Миколаїв зазнавав артилерійського обстрілу з реактивних систем залпового вогню, звуки вибухів було чути у різних районах міста. Вранці, за заявою низки джерел, 4 квітня російські війська знову завдали по місту кілька ракетних ударів. Російські війська відкинуті з міста та більшої частини області. Ракетні удари по місту продовжуються.

Віталій Кім голова Миколаївської ОДА

26 день війни

Рис. 2.11 Миколаїв

Місто-герой Охтирка

Передісторія Охтирки
 Охтирка – місто в Сумській області України. Входить до Охтирського району. До 2020 року був містом обласного значення і становив Охтирську міську раду (до якої входили також села Велике Озеро, Залужани, Козятин та Пристань). 2022 року за опір вторгненню Росії в Україну відзначений званням «Місто-герой».

Перша письмова згадка про прикордонну фортецю Охтирка відноситься до вересня 1641 року. Фортеця входила до складу лінії прикордонних укріплень, збудованих для захисту від набігів кримських татар. У перекладі з тюркських мов назва міста означає «Білий яр» – на цьому місці був раніше великий пустир. За іншою версією, місто названо на ім'я річки Охтирка, що перекладається як «стояча вода». Заснований у 1641 році. Місто з 1703 року. Площа 30 км.

Планетарій-НЛО місцевої гімназії

Храм Георгія переможця

Покровський кафедральний собор

Свято-троїцький монастир

Парк динозаврів

Спаса-преображенська церква Острів Джарилгач

Війна

24 лютого Російські війська увійшли до Сумської області в районі Сум, Шостки та Охтирки. Бої розпочалися о 7:30 на околиці міста у напрямку Великої Писарівки.

25 лютого наступного дня ракети БМ-27 «Ураган» потрапили до дитячого садка в Охтирці, вбивши дитину та двох дорослих. Імовірно використовувалися бомбові касети, що, на думку Amnesty International, може бути військовим злочином.

26 лютого два данські журналісти потрапили під обстріл невідомих.

27 лютого внаслідок російського обстрілу військової частини загинули щонайменше 70 українських солдатів.

3 березня Російським бомбардуванням було знищено Охтирську ТЕЦ, внаслідок чого місто залишилося без тепла та електроенергії. Перемога України, відступ російських військ.

Охтирка після відступу росіян

Фото до і після знищення краєзнавчого музею

08.02.2022

Дитячий садок 25.02.2022

Рис. 2.12 Охтирка

На початку березня Укрпоштою було оголошено конкурс: створення ескізу української поштової марки під однойменною назвою – Русский военный корабль, иди на#уй!

Марка «Русский военный корабль, иди на х*й», автор фрази Роман Грибов, автор малюнку Борис Грох.

Рис. 2.13 Післямова

Рис. 2.14 Кінцівка